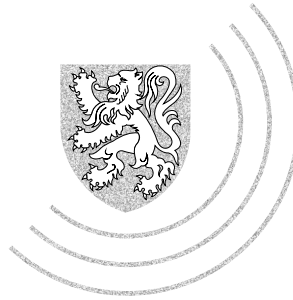

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **15** (2009-2010) – Nr. 4-H
ingediend op 2 december 2009 (2009-2010)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2010

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de dames Gerda Van Steenberge
en Marleen Vanderpoorten
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de dames Katleen Martens, An Michiels, Gerda Van Steenberge;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Erik Arckens, Frank Creyelman, Chris Janssens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Willy Segers;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

- 15** (2009-2010) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nrs. 2 en 3: Amendementen
- 12** (2009) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 13** (2009-2010) – Nrs. 1-A en 1-B: Toelichtingen bij de begroting
- 14** (2009-2010) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 16** (2009-2010) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- 19** (2009-2010) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen

INHOUD

I. Gelijke Kansen.....	6
1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	6
1.1. Ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009	6
1.2. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010.....	7
2. Algemene en artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming van de derde aanpassing van de uitgavenbegroting 2009 en de uitgavenbegroting 2010	7
2.1. Algemene bespreking.....	7
2.2. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming	9
2.2.1. Begrotingstabel derde aanpassing uitgavenbegroting 2009	9
2.2.2. Decreetbepalingen uitgavenbegroting 2010	9
2.2.3. Begrotingstabel uitgavenbegroting 2010	9
II. Onderwijs.....	12
1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	12
1.1. Algemene inleiding	12
1.1.1. Ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009	12
1.1.2. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010..	13
1.2. Macrogegevens onderwijs	13
1.3. Het loonmodel – algemene uitgangspunten bij de opmaak	14
1.3.1. Lonen derde budgetcontrole 2009	14
1.3.2. Lonen begrotingsopmaak 2010	16
1.3.3. Specifieke recurrente besparingen op de lonen in 2010	17
1.4. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs	19
1.4.1. Derde budgetcontrole 2009	19
1.4.2. Begrotingsopmaak 2010	19
1.4.3. Specifieke recurrente besparingen op de werkingsmiddelen in 2010	19
1.5. Belangrijke beleidselementen per onderwijsniveau.....	20
1.5.1. Basisonderwijs.....	20

1.5.2. Secundair onderwijs	20
1.5.3. Hoger Onderwijs	20
1.5.4. Volwassenenonderwijs	21
1.6. Accenten op bepaalde thema's	22
1.7. Andere specifieke maatregelen	23
2. Algemene bespreking	25
2.1. Tussenkoms van mevrouw Katleen Martens	25
2.2. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	27
2.3. Tussenkoms van mevrouw Fientje Moerman	29
2.4. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	30
2.5. Tussenkoms van de heer Chokri Mahassine	32
2.6. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	32
2.7. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	33
2.8. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer	34
2.9. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	34
2.10. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	35
2.11. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	35
2.12. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	36
2.13. Antwoord van de minister	37
2.13.1. Algemeen	37
2.13.2. Bedrijfsstages	38
2.13.3. Korte vervangingen secundair onderwijs	39
2.13.4. Uur pedagogische coördinatie	39
2.13.5. Hoger beroepsonderwijs	39
2.13.6. Hoger onderwijs	39
2.13.7. Mentorschap	40
2.13.8. Steunpunt GOK	41
2.13.9. Scholenbouw	42
2.13.10. Programmatiestop secundair onderwijs	42
2.13.11. Communicatie	43
2.13.12. Terbeschikkingstelling (tbs)	43
2.13.13. Deeltijds kunstonderwijs of bij programmatiestop secundair onderwijs	44
2.13.14. Duurzaam naar school	44
2.13.15. Basisonderwijs	44
2.13.16. Proeftuinen	45
2.13.17. Loopbaan van de leerkracht	45
2.13.18. Varia	46

3. Artikelsgewijze bespreking	47
3.1. Ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009.....	47
3.2. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010	52
3.2.1. Entiteit FB0 – Departement Onderwijs en Vorming.....	52
3.2.2. Entiteit FD0 – Agentschap Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs.....	57
4. Indicatieve stemmingen	58
4.1. Ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009	58
4.2. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010.....	58

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen heeft tijdens haar vergaderingen van 12, 19 en 26 november 2009 de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van de volgende ontwerpen van decreet besproken:

- het ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 19/1);
- het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 15/1).

De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met:

- het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de derde aanpassing van de begroting 2009 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 233/1). Voor het verslag zie *Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 233/13;
- het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2010 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 234/1). Voor het verslag zie *Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 234/15.

Mevrouw Gerda Van Steenberge werd aangeduid als verslaggever voor het deel Gelijke Kansen, mevrouw Marleen Vanderpoorten voor het deel Onderwijs.

I. GELIJKE KANSEN

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

1.1. Ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009

De heer *Pascal Smet*, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel zegt dat Vlaanderen voor een grote budgettaire uitdaging staat. In zijn beleidsdomeinen heeft hij daar waar mogelijk een solidaire inspanning geleverd. Voor Gelijke Kansen is die eerder beperkt gebleven. Het budget 2009 blijft constant. Buiten een aantal kleine verschuivingen van de ene basisallocatie naar een andere zijn er geen wijzigingen te melden.

De minister wil nog dit jaar starten met de promotie, bekendmaking en opleidingen rond de stedenbouwkundige verordening m.b.t. de toegankelijkheid van publieke ruimten. Deze nieuwe verordening wordt dé reglementaire basis waarop het toegankelijkheidsbeleid deze legislatuur zal worden uitgebouwd. Daarvoor werden extra middelen op basisallocatie AI1201B (allerhande uitgaven m.b.t. emancipatie en gelijkekansenbeleid) ingeschreven, die eenmalig worden gecompenseerd op ba AI3302B (subsidies m.b.t. de uitvoering van het plan/decreet gelijke kansen en gelijke behandeling). Daarnaast start dit jaar ook nog de ontwikkeling van een vernieuwde databank 'Toegankelijk Vlaanderen'. Deze databank wordt hét uitgelezen instrument voor onder andere de monitoring van het gevoerde toegankelijkheidsbeleid en dit over de Vlaamse beleidsdomeinen heen.

Ten slotte trekt de minister ook nog 20.000 euro uit om een studie te cofinancieren die uitgaat van de Raad van Europa en waarbinnen de juridische en maatschappelijk posities van holebi's in een aantal van haar lidstaten onder de loep wordt genomen (ba AI3501B Subsidies aan de Raad van Europa).

1.2. *Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010*

De budgetten voor Gelijke Kansen zijn verdeeld over verschillende basisallocaties die enerzijds het Vlaamse gelijkekansenbeleid en anderzijds het gelijkebehandelings- (of non-discriminatie-)beleid uitmaken.

Om het beleid in al zijn aspecten invulling te kunnen geven, worden er – naast algemene werkingsmiddelen – budgetten voorzien voor wetenschappelijk onderzoek, communicatie, ad-hocsubsidiëring van vernieuwende projecten, structurele financiering van middenveldpartners en onderliggende besturen enzovoort.

De verdeling van het totaal budget over de verschillende begrotingsposten blijft grosso modo gelijk ten opzichte van 2009. De minister voert enkel en alleen de algemene lineaire besparingen door die werden afgesproken binnen de Vlaamse Regering. Dat wil zeggen dat alle facultatieve subsidies dalen met 5% en de gereguleerde subsidies met 2%. Op het communicatiebudget wordt 20% bespaard.

Daarnaast is de enige wijziging de oprichting van een nieuwe basisallocatie (ba AB0 AI020 4322 specifieke bijdragen – aan gemeenten – voor de gelijkebehandelingsbureaus - meldpunten discriminatie) waarop 476.000 euro wordt voorzien. Deze middelen komen van ba AB0 AI003 1211 waar ze nog als facultatieve subsidie waren ingeschreven. Door de switch naar deze nieuwe basisallocatie worden dit vanaf 1 januari 2010 recurrente uitgaven.

2. *Algemene en artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming van de derde aanpassing van de uitgavenbegroting 2009 en de uitgavenbegroting 2010*

2.1. *Algemene bespreking*

Mevrouw *An Brussel* juicht toe dat er budgetten vrijgemaakt worden voor de toegankelijkheid van openbare gebouwen. Bij toegankelijkheid denkt men vaak enkel aan knelpunten voor mensen met een fysieke handicap, mensen met een verstandelijke handicap vallen dan uit de boot. Uit een onderzoek van sociaal agoog Marieke De Smet van de VUB blijkt dat de definitie van toegankelijkheid dringend verruimd moet worden om ook met hun problemen rekening te houden. Toegankelijkheid betekent volgens de onderzoekster meer dan betreedbaarheid, het betekent ook bruikbaarheid en bereikbaarheid. Wat denkt de minister over die ruimere aanpak?

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt dat de nieuwe wijziging van de begrotingsopmaak het de parlementsleden niet gemakkelijk maakt. De begroting voor Gelijke Kansen bevat weinig nieuws, maar er zijn toch een aantal verschuivingen. Die zijn van dien aard dat de Vlaams Belangfractie de begroting niet zal goedkeuren. Het grootste deel van de middelen gaat immers naar de meldpunten, die een toepassing zijn van het decreet van 10 juli 2008 houdende het kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid (Gelijkekansendecreet). Bij de bespreking van het decreet heeft Vlaams Belang omstandig uitgelegd waarom het niet eens is met de bepalingen ervan. Een essentieel punt van kritiek is dat het recht op vrije meningsuiting beperkt wordt. Door de meldpunten wordt een stukje DDR in Vlaanderen binnengebracht. In de DDR was de angst voor verklikking door familie en kennissen groot. De meldpunten moedigen dergelijke verklikking aan.

Een tweede argument tegen het decreet is het instellen van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR) als een interfederaal instituut. Blijkbaar zou dat ook gelden voor het federale Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Man-

nen (IGVM). Dit is een recuperatie. Vlaanderen is groot en zelfstandig genoeg om zelf dergelijke instituten op te richten. Het CGKR gaat trouwens niet in op klachten van Vlamingen. Het verklaart zich in bepaalde aangelegenheden onbevoegd, bijvoorbeeld voor een klacht over uitspraken in *Le Soir* die ronduit racistisch waren tegenover Vlamingen. Het is niet goed dat het CGKR bevoegd wordt voor het Vlaamse Gelijkekansendecreet.

De vorige minister bevoegd voor Gelijke Kansen, mevrouw Van Brempt, vond het ook niet logisch dat Vlaanderen zich zo maar onderwerpt aan een federaal instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Maar blijkbaar vormt dat geen barrière meer.

Namens mevrouw Cindy Franssen zegt mevrouw *Veerle Heeren* dat zij geen probleem heeft met het kaasschaafprincipe dat past in de algemene besparingsoperatie. Maar dat wordt ook toegepast op de inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van gezinnen. Die vzw's hebben specifieke problemen. DAC-regularisaties (derde arbeidscircuit) resulteerden immers meestal in een nominale verhoging van de budgetten van die vzw's. Hun werkingstoelagen werden echter niet verhoogd. Het dunne laagje dat weggeschaafd wordt, komt voor die vzw's bijzonder hard aan.

Het argument dat die organisaties daarop moeten anticiperen door een aangepast personeelsbeleid, gaat niet op omdat zij werken met DAC-ers. Een voorwaarde voor DAC-regularisatie is het behoud van tewerkstelling. Iemand ontslaan louter en alleen om een ander, goedkoper personeelslid aan te werven, vindt de minister ongetwijfeld net als de CD&V-fractie verwerpelijk. De personeelskost voor die vzw's maakt tot meer dan 90 percent uit van het totale budget. De vzw's die ressorteren onder het gelijkekansenbeleid, worden ad nominatim gefinancierd. Zij ondergaan dus het kaasschaafprincipe. Hun budget wordt op dezelfde manier verminderd als de projectsubsidies. CD&V vraagt aandacht voor de organisaties en een aangepaste budgetbepaling.

– antwoord van de minister

Minister *Pascal Smet* beaamt dat mensen met fysieke beperkingen de voornaamste doelgroep zijn in het Toegankelijkheidsdecreet. Strategische doelstelling 12 van de beleidsnota heeft het over mondelinge, schriftelijke, audiovisuele of digitaal publieke informatie die voor iedereen leesbaar en verstaanbaar is, en verwijst naar het concept 'universal design'. Soms is het ook niet evident voor mensen zonder beperkingen om de juiste informatie te vinden. De minister geeft het voorbeeld van het openbaar vervoer in Brussel, waar het onder meer gezien de verschillende vervoersmaatschappijen, niet altijd gemakkelijk is om de juiste bus te vinden. Voor mensen met een beperking is dat nog moeilijker. De leesbaarheid is dus heel belangrijk.

De minister neemt akte van het feit dat Vlaams Belang tegen de meldpunten is, maar het is denigrerend voor de werknemers van dergelijk meldpunt om hun werk te vergelijken met DDR-praktijken. Discriminatie is een schande, de meldpunten zijn dus een goede zaak. Ze zullen correct functioneren en hebben niets te maken met verklikkerij.

De minister is voorstander van een interfederaal Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) en Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR). Dat staat trouwens zo in het regeerakkoord. Samenwerken bespaart kosten, verhindert dubbel werk. Eind november is er een vergadering tussen de kabinetten om het dossier voor te bereiden. Het is dringend want de Europese Commissie staat op het punt een procedure te starten omdat er geen onafhankelijk instituut bestaat. Als het niet mogelijk is binnen het jaar een akkoord te bereiken, zal Vlaanderen zelf een orgaan oprichten. Dat zal heel wat meer kosten.

Op de opmerkingen van mevrouw Heeren antwoordt de minister dat de besparingen niet bedoeld zijn om beleidsruimte vrij te maken maar om het algemene principe uit het regeerakkoord toe te passen: 2 percent besparingen op de gereguleerde subsidies en 5 percent op de facultatieve. Het is aan de vzw's om na te gaan hoe ze de resterende middelen besteden. De minister heeft begrip voor de bijzondere situatie van sommige vzw's. Maar elke vzw kan wel redenen vinden waarom ze van besparingen gevrijwaard moet blijven. Het is beter een algemene regel te stellen en geen uitzonderingen toe te staan, anders ontstaat een uitzichtloze discussie.

2.2. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemming

2.2.1. Begrotingstabel derde aanpassing uitgavenbegroting 2009

AFDELING 1

Programma AI – Gelijke Kansen

Ba AI1202B – Uitgaven m.b.t. onderzoek

Mevrouw *An Brussel* leest dat een gesplitst ordannanceringskrediet (GOK) is ingeschreven van 107.000 euro. Omdat de Open Vld-fractie eerder het gebrek aan onderzoek heeft aangekaart, is zij hierover tevreden.

Het programma AI wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 3 onthoudingen.

2.2.2. Decreetsbepalingen uitgavenbegroting 2010

Artikel 12 (Entiteit AB0 Programma AI004 tot AI019)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 3 onthoudingen.

2.2.3. Begrotingstabel uitgavenbegroting 2010

AFDELING 1

Entiteit AB0 – Programma AI – Gelijke Kansen

Ba AB0 AI001 1211 – Algemene werkingskosten m.b.t. onderzoek

Mevrouw *An Brussel* vraagt welk ad-hoconderzoek er in 2010 zal uitgevoerd worden. Is daar een tijdspad voor vastgelegd? Wie zal het onderzoek uitvoeren?

Ba AB0 AI002 1211 – Algemene werkingskosten – uitgaven m.b.t. communicatie

In verband met de uitgaven voor communicatie wil mevrouw *An Brussel* weten tot welke doelgroepen de sensibilisering via grootschalige campagnes tot doorbreking van stereotypen zich in 2010 zal richten. Welke zijn de inhoudelijke en formele criteria voor financiering van ad-hocprojecten?

Ook mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt voor welke doelgroep deze middelen voor communicatie zullen ingezet worden.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat hij de komende weken met de administratie, het kabinet, de mensen op het terrein zal bepalen welke campagne zal gevoerd worden. In 2009 zal er nog een actie gevoerd worden om de beeldvorming van mensen met een beperking in de media te verbeteren. Het ligt nog niet vast voor welke doelgroep de communicatiemiddelen in 2010 zullen worden aangewend. Ook in het beleidsdomein Gelijke Kansen wil de minister een luisterend minister zijn en alle doelgroepen de kans geven om suggesties te doen. Zo wil hij een beleid ontwikkelen dat gesteund wordt door het middenveld.

Ba AB0 AI004 3300 – Emancipatie en gelijkekansenbeleid

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* leest dat de inhoudelijke en formele criteria op basis waarvan de toewijzing van de projectsubsidies wordt beoordeeld, worden opgenomen in een subsidiegids. Ze vraagt tot wanneer de huidige subsidiegids voor ad-hocprojecten geldt. Bij een nieuwe regeerperiode wordt die gids immers vernieuwd. Hoe en door wie worden de nieuwe criteria bepaald?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de subsidiegids tot eind 2009 loopt. Vanaf 2010 zal er een nieuwe gids gelden. De criteria zullen de gebruikelijke zijn, de aard en de bestemming van de subsidies zullen bepaald worden in de beleidsnota.

Ba AB0 AI011 3300 – vzw Holebifederatie

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* wil weten of de naam vzw Holebifederatie nog bestaat of vervangen is door Çavaria. Wat is het statuut van de vzw?

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat in de statuten nog altijd de naam vzw Holebifederatie staat. Çavaria is de aanspreektitel. Zo heet De Lijn officieel ook de Vlaamse Vervoersmaatschappij.

Ba AB0 AI014 3300 – vzw Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen

De vzw Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen kreeg vorig jaar al meer middelen, en de middelen stijgen opnieuw. Volgens mevrouw *Gerda Van Steenberge* voldoet de vzw niet aan haar doelstelling om het emancipatie- en participatieproces van de allochtone meisjes en vrouwen te onderbouwen en te stimuleren. In het hoofddoekendebat heeft de vzw een standpunt ingenomen dat indruist tegen die doelstelling. In een van haar publicaties stelt de vzw dat de hoofddoek zorgt voor integratie in de maatschappij en het versterken van hun samenwerking in de maatschappij. De minister bezorgde dat boekje aan het lid en plaatste vraagtekens bij die passage. Dat doet het lid ook.

– *antwoord van de minister*

Over de publicatie van het Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen zegt de *minister* dat de vraagtekens bewijzen dat hij een aandachtige lezer is.

Ba AB0 AI015 3300 – vzw Enter en vzw Intro

Mevrouw *Kathleen Deckx* weet dat door het aflopen van het Limburgplan de subsidies aan de vzw Enter en de vzw Intro wegvallen. Nochtans zijn die vzw's heel belangrijk voor het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid en hebben ze voorheen goede resultaten geboekt. Het lid vraagt de minister om een oplossing te zoeken zodat de vzw's hun werk kunnen voortzetten.

Ook mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt zich af wat de overlevingskansen van de vzw Enter zijn zonder de middelen van het Limburgplan. Vallen de subsidies van de Nationale Loterij voor de vzw Intro nu definitief weg? Zij verwijst naar de vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken over de toegankelijkheid van festivals voor personen met een handicap (*Hand.* VI. Parl. 2009-10, nr. C16, pp. 20-24). Overlegt de minister met de minister van Cultuur over het subsidiëren van beide vzw's?

– *antwoord van de minister*

De *minister* heeft nog geen antwoord gekregen op zijn brief aan minister Reynders om het schrappen van lottomiddelen voor de toegankelijkheid van festivals te herzien. Hij zal daarvoor een rappel sturen. De minister is er niet in geslaagd in de begroting voor gelijke kansen middelen vrij te maken voor de vzw Intro om het wegvallen van de 300.000 euro subsidies uit het Limburgplan te compenseren. Omdat de vzw ook werkt aan de toegankelijkheid van schoolgebouwen zal de minister uit de begroting voor onderwijs structureel 300.000 euro aan de vzw toekennen. Vanaf 2011 zal er ruimte zijn om die middelen op de begroting Gelijke Kansen in te schrijven.

– *repliek*

Mevrouw *Kathleen Deckx* dankt de minister voor zijn creativiteit. Het is goed dat de vzw Intro voort kan werken.

Mevrouw *Veerle Heeren* feliciteert de minister met zijn oplossing voor de vzw Enter. De vzw is er niet gekomen op Limburgs maar op Vlaams initiatief. Het is een kenniscentrum voor toegankelijkheid en aanpasbaarheid. Het lid stond 15 jaar geleden mee aan de basis van het toegankelijkheidsbureau in Kermt, Hasselt. Ze zit al die tijd in de raad van bestuur en is altijd geïnteresseerd geweest in de toegankelijkheidsproblemen. Met het Limburgplan heeft de vzw de expertise die ze gedurende jaren heeft kunnen opbouwen met Europese subsidies, ten dienste kunnen stellen van Vlaanderen. De vzw Enter bestaat nu een viertal jaar en is uitgegroeid tot de Vlaamse sleutelpartner voor alle toegankelijkheidsbureaus.

De wijzigingen in verband met toegankelijkheid in het decreet Ruimtelijke Ordening zijn mede de verdienste van de vzw Enter. Het lid hoopt dat Vlaanderen de rol van de vzw als kenniscentrum erkent en durft open te trekken naar andere beleidsdomeinen. De vzw krijgt projectsubsidies vanuit verschillende beleidsdomeinen. Gelijke Kansen zijn immers een horizontaal beleidsdomein. Het is belangrijk dat de minister van Gelijke Kansen ervoor zorgt dat middelen niet alleen recurrent, vanuit het gelijkekansenbeleid verankerd worden, maar dat departementen zoals Mobiliteit, Wonen en Welzijn hun verantwoordelijkheid nemen. Zeker in tijden van besparingen is het de taak van de coördinerende minister de andere ministers aan te sporen middelen voor het kenniscentrum te reserveren of middelen daarvoor over te hevelen naar het beleidsdomein Gelijke Kansen. Het lid is geen voorstander van die laatste werkwijze want alle departementen hebben immers een verantwoordelijkheid daarin. Ze hoopt dat de budgetten voor Gelijke Kansen ongeschonden uit de besparingsoperatie gekomen zijn.

Ba AB0 AI019 4311 – Provinciale gelijkekansenwerking

Tot slot leest mevrouw *Gerda Van Steenberge* onder de algemene bijdragen aan provincies voor de provinciale gelijkekansenwerking, dat in een samenwerkingsakkoord met de provincies jaarlijks een gemeenschappelijke inhoudelijke doelstelling afgesproken wordt die elke provincie uitwerkt in een jaarplan dat geënt is op de specifieke provinciale context. Moet dat provinciale plan goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering?

– *antwoord van de minister*

De provinciale plannen worden door de minister en niet door de Vlaamse Regering in haar geheel goedgekeurd. De *minister* wil trouwens nauw samenwerken met de provincies.

Het programma AI wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 3 onthoudingen.

II. ONDERWIJS**1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel****1.1. Algemene inleiding**

De heer *Pascal Smet*, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel stelt dat de begrotingscontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010 in moeilijke budgettaire omstandigheden zijn verlopen. Ook de uitwerking van de beleidsnota met daarin de beleidsinitiatieven voor Onderwijs voor deze legislatuur, was een uitdagende opdracht in tijden waarin het budget sterk onder controle moet gehouden worden. De uitvoering van het regeerakkoord wordt namelijk op de rails gezet en de nodige financiële middelen worden daarvoor voorzien. Om de uitvoering van alle prioriteiten uit het regeerakkoord mogelijk te maken heeft Vlaanderen haar rol vervuld in een gezamenlijk antwoord op de financiële crisis. Tijdens de formatiebespreking heeft de Vlaamse overheid zich geschaard rond een gemeenschappelijk besparingsprogramma voor alle entiteiten. Deze besparingsoefening moet resulteren in een begrotingsevenwicht in 2011 zodat daarna de nodige zuurstof aanwezig is voor belangrijke beleidsinitiatieven. Op deze wijze wil de Vlaamse Regering Vlaanderen wapenen voor de uitdagingen die de komende vijf jaar en op langere termijn op Vlaanderen afkomen. De minister zegt dat hij het afgesproken bedrag voor Onderwijs dan ook is nagekomen.

1.1.1. Ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009

In 2009 beperkt de besparing zich hoofdzakelijk tot het niet helemaal ontvangen van de indexprovisie (overschrijding spilindex augustus 2008) en het doorvoeren van een nulindexatie van bepaalde niet-loongebonden kredieten. Verder werden nog een aantal punctuele besparingen doorgevoerd ingevolge bijvoorbeeld het aflopen van projecten en het in rekening brengen van extra eenmalige besparingen. In totaal gaat het om ongeveer 28 miljoen euro aan specifieke besparingen in 2009 op de onderwijsbegroting.

De derde budgetcontrole 2009 bevat tevens de technische aanpassingen op basis van de screening van alle onderdelen van de onderwijsbegroting waarbij wordt nagegaan of de gebruikte parameters bij de initiële begrotingsopmaak 2009 niet moeten worden bijgesteld.

Daarnaast heeft minister Smet ook voor extra middelen gezorgd in 2009 zodat de continuïteit van het onderwijsbeleid veilig wordt gesteld. Hij denkt bijvoorbeeld aan het supplementair budget voor de fietsvergoeding en de terugbetaling kosten openbaar vervoer (+ 2,3 miljoen euro), voor de terbeschikkinggestelden hoger onderwijs voorafgegaan aan het pensioen (+ 6,1 miljoen euro), voor de studiefinanciering (+ 8,5 miljoen euro) en voor de extra uitgaven busbegeleiding (+ 200.000 euro).

1.1.2. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010

Wat de voorliggende begroting 2010 betreft, heeft hij in eerste instantie de in 2009 doorgevoerde eenmalige besparingen teruggezet. Zoals in 2009 zijn ook in 2010 extra middelen gegaan naar het zogenaamde constant beleid zoals studiefinanciering (+ 3,9 miljoen euro) en de busbegeleiding (+ 309.000 euro).

Ook Onderwijs levert in 2010 zijn bijdrage in het globale besparingsplan. Enerzijds werden lineaire besparingen vooropgesteld. Het gaat om de nulindexatie van niet-loongebonden kredieten, een besparing op apparaatskredieten (5% werking, 2,5% lonen), een besparing op subsidies (5% facultatieve subsidies, 2% semigereguleerde subsidies) en een besparing op communicatie (20%). Intern werd afgetoetst of deze door Financiën en Begroting vooropgestelde lineaire besparingen haalbaar zijn voor Onderwijs en werden zij behouden waar mogelijk. Concreet wordt op de onderwijsbegroting ongeveer 15,5 miljoen euro aan lineaire recurrente besparingen doorgevoerd in 2010. Anderzijds werd een globaal financieel plaatje uitgetekend met de bedragen die elk beleidsdomein aan punctuele recurrente besparingen bovenop de lineaire besparingen moet leveren.

Voor 2010 wordt nog eens extra 56,5 miljoen euro bespaard op de onderwijsbegroting door het nemen van specifieke maatregelen. Dit betekent dat in 2010 in totaal 72 miljoen euro recurrent wordt bespaard op de beleidskredieten Onderwijs. Voor Onderwijs zijn de besparingen afgestemd op schooljaren zodat het besparingspad in 2011 stijgt tot 142 miljoen euro.

De minister zal achtereenvolgens volgende elementen van de onderwijsbegroting nader toelichten:

- een aantal macrogegevens van de Vlaamse onderwijsbegroting;
- het loonmodel;
- de werkingsmiddelen;
- de belangrijkste initiatieven per onderwijsniveau;
- de beleidsaccenten op bepaalde thema's.

1.2. Macrogegevens onderwijs

Als eerste parameter geeft de minister de evolutie van de inflatiegezuiverde middelen weer. Deze parameter drukt de reële groei uit van het onderwijsbudget. Bij vergelijking van de beleidskredieten Onderwijs stelt hij vast dat het onderwijsbudget 2009 met 0,4% daalt ten opzichte van de begroting 2008. Inflatiegezuiverd betekent dit een daling van 1,1%. 2010 geeft het signaal dat de terugval stopt en de onderwijsbegroting op weg is naar een normale groei; de onderwijsmiddelen stijgen met 4,6% waarbij de reële groei 3% bedraagt.

Anderzijds zijn de 3,7 miljoen euro voor de schoolpremie Onderwijs nog niet op de onderwijsbegroting ingeschreven maar op een algemene provisie waar alle uitgaven van de volledige Vlaamse Gemeenschap voor deze schoolpremie gecentraliseerd worden.

In absolute cijfers evolueert de onderwijsbegroting, weergegeven in beleidskredieten, als volgt:

Tabel: evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting

	IN DUIZEND EURO	%-STIJGING PER JAAR	%-STIJGING PER JAAR (INFLATIE GEZUIVERD) ¹
2006	8.395.945		
2007	8.876.527	5,7	3,6
2008	9.353.719	5,4	0,2
2009	9.318.513	-0,4	-1,1
2010	9.748.995	4,6	3

Het cijfermateriaal voor het bruto regionaal product (BRP) is slechts beschikbaar tot 2007. Het aandeel van de onderwijsbegroting in functie van het BRP kent een constant verloop met een aandeel van telkens 4,3% in 2006 en 2007.

De minister benadrukt dat deze percentages niet mogen worden verward met de percentages in internationale publicaties. In internationale context wordt de definitie van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) gebruikt, waarbij alle uitgaven naar de onderwijsinstellingen in kaart worden gebracht. Niet enkel de cijfers van de feitelijke onderwijsbegroting, maar ook de uitgaven van de gemeenten, alle uitgaven voor Onderzoek & Ontwikkeling, de kosten van de administratie, het kindergeld van de 18-25-jarigen en de Europese middelen worden daarin verrekend. Ook omvatten de Vlaamse OESO-cijfers – zoals in de ons omringende landen – de pensioenlasten.

Het recentste cijfer volgens de OESO-definitie heeft betrekking op de begroting 2006 en bedraagt 5,9%. Hierdoor komen de Vlaamse middelen voor Onderwijs zelfs boven het gemiddelde van de OESO-lidstaten uit.

Het aandeel van de beleidskredieten in de totaliteit van de Vlaamse begroting ten slotte bedraagt voor de derde budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010 respectievelijk 36,9 % en 39%. Er wordt minder bespaard door Onderwijs dan door de andere departementen waardoor het aandeel van Onderwijs in de begroting stijgt. Dat toont aan dat de Vlaamse Regering ervoor kiest om verder te blijven investeren in de toekomst, ook in budgettair moeilijke tijden. Voor de begrotingsopmaak 2009 was dit 37,9% zodat telkens ten opzichte van dit cijfer respectievelijk een daling van 1% en een stijging van 1,1% wordt gehaald. Dus ook voor deze parameter is de onderwijsbegroting op de goede weg.

1.3. *Het loonmodel – algemene uitgangspunten bij de opmaak*

1.3.1. *Lonen derde budgetcontrole 2009*

De lonen omvatten het leeuwenaandeel van de onderwijsbegroting. De evolutie van deze middelen is sterk gelinkt aan factoren zoals inflatie, leerlingenevolutie, de vergrijzing en de lopende akkoorden van sectorale programmatie voor Onderwijs. Zoals eerder aangehaald wordt bij de budgetcontrole in eerste instantie een oefening gemaakt waarbij onderzocht wordt of deze parameters die bij de initiële begrotingsopmaak zijn gebruikt nog gelden en of ze niet moeten bijgesteld worden.

Bij een begrotingscontrole worden de loonkredieten geraamd op basis van de gekende uitgaven van het voorgaande begrotingsjaar. Bij de begrotingsopmaak 2009 was dit nog op

¹ Voor de inflatie is er rekening gehouden met de cijfers van het Planbureau m.b.t. de gezondheidsindex

basis van de uitgaven 2007. Bij budgetcontrole wordt de raming gebaseerd op de gekende uitgaven van 2008.

Bij budgetcontrole 2009 gebeurt de raming op basis van het aantal budgettaire full-times van september 2008 tot en met april 2009 en wordt voor de raming van de resterende maanden van schooljaar 2008-2009 een extrapolatie gemaakt op basis van de reeds gekende maanden. Om de raming te maken voor de 3 maanden van schooljaar 2009-2010 die in 2009 vallen wordt gebruik gemaakt van de gekende leerlingenevoluties. Deze recentere gegevens zijn een beter vertrekpunt om een geactualiseerde raming te maken voor 2009. Bij de begrotingsopmaak 2009 was de raming van het aantal budgettaire fulltimes namelijk nog gebaseerd op de gekende gegevens tot en met april 2008.

De belangrijkste aanpassing situeert zich in het verwerken van de overschrijding van de spilindex, die een stijging van 2% vanaf oktober 2008 of van 127 miljoen euro extra met zich meebrengt. Deze overschrijding was immers bij begrotingsopmaak 2009 nog op een centrale provisie buiten de onderwijsbegroting voorzien. In het kader van de vooropgestelde lineaire besparingen wordt deze centrale provisie selectief verdeeld wat een besparing van 43 miljoen euro impliceert voor de lonen van onderwijs.

Een andere voorname factor is de zogenaamde vergrijzingcoëfficiënt. De twee belangrijke componenten van vergrijzing zijn enerzijds het effect van de baremieke verhogingen en anderzijds de vervanging van oudere personeelsleden door jongere en bijgevolg goedkopere medewerkers.

Voor de vergrijzingcoëfficiënt wordt zoals voorgaande jaren uitgegaan van de reële vergrijzing van het voorgaande begrotingsjaar. Bij de initiële opmaak 2009 werd een negatieve vergrijzing voorzichtigheidshalve niet doorgetrokken in de ramingen. Bij de begrotingscontrole 2009 werd de negatieve vergrijzing in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs wel doorgetrokken. Gemiddeld daalt de toegepaste vergrijzing van +0,035% bij initieel naar -0,204% bij de huidige budgetcontrole. Dit brengt een daling met zich mee van 14,7 miljoen euro ten opzichte van de initiële begroting.

Op basis van de geactualiseerde gegevens van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers stijgen de behoeften voor de kinderbijslag met 1 miljoen euro. Daarenboven werden de middelen voor de schoolpremie voor het beleidsdomein Onderwijs berekend op 3,7 miljoen euro.

Naast de actualisatie van deze parameters wordt bovendien bij de raming van de loonkredieten ook rekening gehouden met een aantal initiatieven die in 2009 van start zijn gegaan in het kader van cao's (collectieve arbeidsovereenkomsten). De minister denkt hierbij aan de vervanging van een langdurig afwezige directeur die gedurende minstens drie volledige schooljaren afwezig is omwille van het feit dat hij gebruik maakt van een aantal verlofstelsels (+ 316.000 euro). Een ander voorbeeld zijn de maatregelen waarbij er voor gezorgd wordt dat de diensten gepresteerd aan de vzw NT2 Brussel (en voorganger Centrum Nederlands voor Migranten) en deze gepresteerd in de sector basiseducatie telkens in aanmerking komen voor de geldelijke anciënniteit van de desbetreffende personeelsleden tewerkgesteld in andere onderwijsniveaus (+ 57.000 euro).

Daarnaast gaan nog andere maatregelen van start binnen de resterende toegekende middelen bij de regeringsvorming 2004-2009. Zo worden in 2009 meer middelen voorzien in de lonen voor het initiatief waarbij kinderen die in asielcentra verblijven ook recht hebben op onthaalonderwijs. Het project is gestart op 1 september 2008 met een budget van 255.000 euro. In 2009 wordt dit opgetrokken tot 1,2 miljoen euro, om vanaf 2010 te stijgen tot 1,7 miljoen euro. De minister denkt hierbij ook aan het decreet Leren en Werken

waarbij onder meer de coëfficiënten voor de berekening van het pakket wekelijkse uren leraar van de centra deeltijds beroepssecundair onderwijs worden opgetrokken om te voldoen aan het voltijds engagement. Het gaat om een budget van + 1,3 miljoen euro.

Ook worden vanaf 2009 de bijzondere omkadering voor de begeleiding van jongeren met autismespectrumstoornissen (ASS) in het kader van het geïntegreerd onderwijs (gon) opgetrokken. Zo blijft het voor begeleidende scholen buitengewoon onderwijs mogelijk adequaat in te spelen op de stijgende zorgvragen van jongeren met een ASS-problematiek in het gewoon onderwijs. In 2009 wordt 250.000 euro voorzien, vanaf 2010 wordt dit op kruissnelheid 1 miljoen euro. Er wordt dus niet alleen bespaard. Parallel hiermee wordt ook een extra budget voorzien voor de verbredings- en verdiepingsbegeleiders, bestaande uit orthopedagogen en psychologen die expertise hebben in collegiale ondersteuning betreffende autismespectrumstoornissen en andere personen die op basis van praktijkervaring gelijkaardige expertise hebben. In 2008 werd hiervoor 250.000 euro voorzien, in 2009 wordt dit 1,5 miljoen euro om vanaf 2010 een bedrag op kruissnelheid van 3 miljoen euro extra middelen voor dit initiatief te bereiken.

Vervolgens werd Onderwijsvoorrrangsbeleid in het buitengewoon onderwijs geheroriënteerd naar een geïntegreerd ondersteuningsaanbod in het kader van gelijke onderwijskansen buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Hierdoor stijgen de lonen in 2009 met 444.000 euro, in 2010 wordt hiervoor 1,7 miljoen euro voorzien.

Ten slotte gebeurt de aanpassing van de cumulatieregeling voor de personeelsleden die fungeren in alle onderwijsniveaus waarbij de betaling van hun salaris gebeurt alsof alle bijbetrekkingen in hoofdamt worden betaald. Op jaarbasis genereert deze maatregel een meerkost van 3,2 miljoen euro. Voor 2009 betekent dit bijkomend 792.000 euro in de lonen.

1.3.2. Lonen begrotingsopmaak 2010

Voor 2010 gebeurt de raming van de lonen op basis van dezelfde gegevens als bij de derde budgetcontrole 2009 en bevatten de lonen conform de instructies van Financiën en Begroting geen indexatie.

Wat de vergrijzing van het leerplichtonderwijs betreft, wordt uitgegaan van een nulgroei omdat de negatieve vergrijzing van 2008 zich vermoedelijk niet zal doorzetten in 2010. Het aanpassen van de vergrijzingcoëfficiënt zorgt voor een stijging van 2,3 miljoen euro.

De geactualiseerde ramingen voor de kinderbijslag zorgen voor een stijging van 960.000 euro. Ook voor 2010 staan de middelen voor de schoolpremie Onderwijs (3,7 miljoen euro) nog op een centrale provisie buiten de onderwijsbegroting.

Bij de raming van de loonkredieten 2010 wordt bovendien rekening gehouden met de budgettaire weerslag van het op kruissnelheid komen van de maatregelen die gestart zijn in september 2009. Zoals de minister al bij de derde budgetcontrole 2009 aanhaalde, gaat het om de uitbreiding van de bijzondere enveloppe geïntegreerd onderwijs (gon) voor de begeleiding van kinderen met autismespectrumstoornis (ASS), de extra verbredingsbegeleiders, de vaste benoeming bij langdurig afwezige directeur, het organiek gelijkekansenbeleid voor het buitengewoon onderwijs. Ook voor de VIA-middelen (Vlaanderen in Actie) in functie van de cao basiseducatie gebeurt een aanvulling. In totaal wordt supplementair 4,6 miljoen euro voorzien in de lonen voor het op kruissnelheid komen van al deze maatregelen.

1.3.3. *Specifieke recurrente besparingen op de lonen in 2010*

Ook de lonen Onderwijs maken voor 2010 deel uit van het uitgetekende besparingsplan. De minister beschrijft vervolgens omwille van een zekere transparantie alle omvangrijke besparingen.

– Afschaffen mentoruren

Als besparingsmaatregel worden aan de instellingen voor basisonderwijs, secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs geen bijzondere omkaderingsmiddelen meer toegekend voor mentorschap vanaf het schooljaar 2010-2011. Hoewel het globaal substantiële middelen betrof, leidt de spreiding over tal van instellingen – zelfs na samenlegging binnen een samenwerkingsverband – tot zo'n versnippering, dat het rendement in vraag moet worden gesteld.

Mentorschap voor nieuwe personeelsleden wordt tot de kerntaken beschouwd van elke onderneming of organisatie, dus ook van een onderwijsinstelling. Binnen de opdrachten van het normaal beschikbare personeelskader moet er taakdifferentiatie worden ingebouwd waardoor een aantal onder hen, omwille van ervaring en bekwaamheden, al dan niet deeltijds met de begeleiding van nieuwe personeelsleden kunnen worden belast. Dit betekent op kruissnelheid een besparing van 3,5 miljoen euro in 2010. In 2011 is dit ongeveer 14 miljoen euro. De minister beklemtoont dat dit niet uitsluit dat scholen nog met mentoren werken, maar zij zullen hiervoor geen extra omkaderingsmiddelen ontvangen. Er werd immers vastgesteld dat dergelijke middelen vaak niet voor dit doel werden gebruikt.

– Niet-invoeren van de Brusselpremie

Vanaf 1 september 2009 zou een jaarlijkse premie ingevoerd worden voor leerkrachten die ten minste drie jaar werken in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Deze premie had de bedoeling om het les geven in Brussel aantrekkelijker te maken. De middelen die hiervoor voorzien waren, waren echter onvoldoende om deze doelstelling waar te kunnen maken. In het huidige economisch klimaat wordt er dan ook voor gekozen deze premie momenteel niet in te voeren. Dit zorgt voor een besparing van 3,1 miljoen euro vanaf 2010.

– Afschaffen van niet-verworven salarisschalen in selectie- en bevorderingsambten

Vanaf 1 september 2010 worden er niet langer niet-verworven salarisschalen toegekend voor nieuwe personeelsleden in selectie- en bevorderingsambten en voor de nieuwe leden van de inspectie, met uitzondering van de niet-verworven salarisschaal voor het buitengewoon onderwijs. Er wordt 55.000 euro bespaard vanaf 2011. Voor 2010 betekent dit 14.000 euro.

– Afschaffen pedagogische coördinatie

Momenteel konden leraars die ten minste 60% van hun volledige opdracht in de B-stroom (beroepssecundair onderwijs) presteren, één uur pedagogische coördinatie toegekend krijgen. Dat uur valt buiten het gewone pakket uren-leraar en moet daarom als een extra omkadering worden opgevat. Het gaat hier om een oud genummerd koninklijk besluit dat in de vergeethoek was beland. Ondertussen werd terug beroep gedaan op de maatregel maar werden de middelen niet gebruikt waarvoor ze bedoeld waren. Deze maatregel wordt nu volledig afgeschaft en levert een besparing op van 15,5 miljoen euro vanaf 2011. Voor 2010 betekent dit 3,9 miljoen euro.

– Afschaffen regelgeving TBS/OB² – reële kost

Vanaf 1 september 2010 blijven de terbeschikkinggestelde personeelsleden waarvoor er geen passende vacature wordt gevonden, niet langer als extra-organiek kader behouden. In de huidige conjunctuur is het echter niet langer verantwoord om aan de ene kant personeelsleden in een niet-organiek kader te behouden en anderzijds vacatures te laten invullen door tijdelijke personeelsleden. De scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs worden verplicht de terbeschikkinggestelde personeelsleden opnieuw te melden aan een volgende reïaffectatiecommissie, zodat deze een passende vacature kan zoeken en aanbieden. Op kruissnelheid betekent dit een besparing van 1 miljoen euro of 249.000 euro in 2010.

– Afschaffen korte vervangingen

Als besparing wordt het toekennen van vervangingseenheden voor de vervanging van korte afwezigheden in het secundair onderwijs afgeschaft vanaf het schooljaar 2010-2011. Deze financieringsmaatregel kent, in tegenstelling tot het basisonderwijs, wisselend tot geen succes in het secundair onderwijs zodat de noodzaak ervan absoluut niet is bewezen. Overigens zijn de andere bestaande ‘structurele’ omkaderingsmiddelen die in het secundair onderwijs worden verstrekt, afdoende om in het essentiële pedagogisch comfort te voorzien. Op kruissnelheid zorgt dit voor een besparing van 4,7 miljoen euro of 1,2 miljoen euro in 2010.

– Stopzetting herstructureringen/invoeren tijdelijke programmatiestop in het secundair onderwijs en in het deeltijds kunstonderwijs

Als bewarende maatregelen en in afwachting van de geplande hervorming van het secundair onderwijs en van het deeltijds kunstonderwijs, worden ook tijdelijk de volgende initiatieven genomen:

- a) een programmatiestop in het voltijds gewoon secundair onderwijs;
- b) een omvormings- en overhevelingsstop in het voltijds gewoon secundair onderwijs;
- c) een stop op vrijwillige fusies (lees: fusies waarvoor extra middelen worden toegekend) in het voltijds gewoon secundair onderwijs;
- d) een programmatiestop in het deeltijds beroepssecundair onderwijs;
- e) een programmatiestop in het deeltijds kunstonderwijs (filialen, studierichtingen, hogere graden, nieuwe instellingen enzovoort) voor de schooljaren 2010-2011 en 2011-2012.

Deze maatregelen hebben evenwel geen absoluut karakter, vermits de Vlaamse Regering (behoudens voor vrijwillige fusies) in uitzonderlijke gevallen een afwijking kan toestaan zoals bijvoorbeeld bij de uitbouw van een derde graad bovenop een reeds bestaande tweede graad zodat de studiecontinuïteit van leerlingen binnen dezelfde instelling en opleiding is gegarandeerd, het toekennen van een veiligheidsopleiding enzovoort. Op kruissnelheid zorgt dit voor een besparing van 2,6 miljoen euro of 634.000 euro in 2010.

– Aanpassing aanwendingspercentage in het deeltijds kunstonderwijs voor vrijgestelden van een vak

In het deeltijds kunstonderwijs zal er een lager aanwendingspercentage toegekend worden voor alle leerlingen die een vrijstelling krijgen voor een bepaald vak (bijvoorbeeld vrijstelling van het vak samenspel voor leerlingen die lid zijn van een amateurkunstgroep). Voor leerlingen met een vrijstelling voor het vak Algemene Muziekcultuur (AMC) in de middelbare graad muziek wordt de omkadering nu al aangepast door het aanwendingspercentage van 92% te verlagen naar 70%. Door de besparingsmaatregel zal de omkadering voor alle leerlingen met een vrijstelling verminderd worden. De vakken waarvoor vrijstelling verleend wordt en waarvoor naar analogie met de AMC-regel het aanwendingspercentage op 70% wordt gebracht zijn:

² Ter beschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking

- Muziek MG: muziekcultuur/volksmuziek, samenspel, koor: 92% wordt 70%
- Muziek HG: instrumentaal ensemble, vocaal ensemble, koor: 100% wordt 70%.

Deze maatregel zorgt op kruissnelheid voor een besparing van 2,6 miljoen euro. Voor 2010 wordt een besparing gerealiseerd van 652.000 euro.

- Bevrozen bedrijfsstages – wegvallen premies

Een bedrijfsstage is een periode waarin personeelsleden werkervaring opdoen in een ander werkmilieu om bij te blijven op het vlak van onder andere materialen, werkwijzen, attitudes op de werkvloer. Het budget voor de bedrijfsstages van leerkrachten wordt jaar na jaar niet volledig aangewend. Tijdens het schooljaar 2008-2009 werd slechts 33% van de vervangingseenheden aangewend. Ook het aantal uitbetaalde premies voor leerkrachten die tijdens de vakantie op bedrijfsstage gaan ligt zeer laag.

Vanaf 1 september 2010 wordt enerzijds het stelsel waarbij personeelsleden een premie ontvangen wanneer ze tijdens de schoolvakanties een bedrijfsstage volgen, afgeschaft. Anderzijds wordt het beschikbaar budget voor de vervangingseenheden en de werkingsmiddelen vanaf het schooljaar 2010-2011 vastgesteld op het aangewend budget tijdens het schooljaar 2008-2009 voor vervangingseenheden en werkingsmiddelen, vermeerderd met een buffer van 20%. Deze maatregel zorgt voor een besparing van 2,4 miljoen euro op kruissnelheid. Voor 2010 betekent dit 501.000 euro.

- Uitdoven proeftuinen

Aan de kost die verbonden is aan tijdelijke projecten in termen van specifieke begeleidings- en omkaderingsmiddelen wordt in de mate van het mogelijke een einde gesteld. Hiermee wordt bedoeld dat er geen middelen meer worden verleend voor die projecten die ingebed zijn in scholen waar andere structureel toegekende middelen het in ieder geval mogelijk maken innoverend te werken en experimenten uit te voeren. Concreet worden de tijdelijke projecten Accent op talent, die lopen tot en met het schooljaar 2010-2011, niet verlengd. Tevens ontvangen de tijdelijke projecten Werkplekleren en Studie- en beroepskeuze bij eventuele verlenging vanaf het schooljaar 2010-2011 geen omkadering en ondersteuning meer. Dit betekent een besparing van 379.000 euro in 2010 en van 1,8 miljoen euro in 2011.

1.4. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs

1.4.1. Derde budgetcontrole 2009

De werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs dalen met respectievelijk 566.000 euro en 132.000 euro door de actualisatie van de afvloeit van het administratief meester-, vak- en dienstpersoneel die lager ligt dan initieel geraamd.

1.4.2. Begrotingsopmaak 2010

Sinds het schooljaar 2008-2009 worden de werkingsmiddelen berekend volgens het nieuwe financieringsmechanisme waarbij naast schoolkenmerken ook rekening wordt gehouden met leerlingenkenmerken.

1.4.3. Specifieke recurrente besparingen op de werkingsmiddelen in 2010

De werkingsmiddelen van het gewoon en het buitengewoon basis en secundair onderwijs worden in 2010 – net zoals alle andere niet-loongebonden kredieten in de Vlaamse begroting – niet geïndexeerd. Bovendien worden de middelen die vrijkomen door de natuurlijke afvloeit van het administratief, meester-, vak- en dienstpersoneel van het gemeenschapsonderwijs in 2010 en 2011 niet toegevoegd aan de werkingsmiddelen. Om de basisfinanciering van de scholen niet aan te tasten door deze maatregel wordt de voorziene verhoging

van het bedrag voor leerlingentekenen uitgesteld. Om bovendien te vermijden dat de werkmiddelen op microniveau zouden dalen wordt de geldwaarde per punt op niveau van het schooljaar 2008-2009 behouden. Dit zorgt voor een besparing van 31,4 miljoen euro in 2010 en van 33,7 miljoen vanaf 2011.

1.5. Belangrijke beleidselementen per onderwijsniveau

1.5.1. Basisonderwijs

In 2009 is de maatregel waarbij het TOAH (tijdelijk onderwijs aan huis) wordt uitgebreid naar 5-jarige kleuters van start gegaan. Deze kleuters krijgen hiermee voor het tijdelijk onderwijs aan huis dezelfde rechten als de leerplichtigen. Dit komt in 2010 op kruissnelheid. Hiervoor is een budget voorzien van 74.000 euro.

De minister benadrukt hierbij dat er in het basisonderwijs geen specifieke besparingen zijn doorgevoerd.

1.5.2. Secundair onderwijs

In het secundair onderwijs situeren de specifieke besparingen zich in de lonen (zie 1.3).

1.5.3. Hoger Onderwijs

1.5.3.1. Werkingsuitkeringen hoger onderwijs

In het kader van het nieuwe financieringssysteem hoger onderwijs waarbij de verschillende financieringsmechanismen van de werking van de hogescholen en de universiteiten op elkaar zijn afgestemd en in 2008 van start ging, werden onder meer bijkomende middelen voorzien voor:

- een groeipad voor de verhoging van het puntengewicht in het studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde bij de academisch gerichte opleidingen aan de hogescholen: 642.000 euro in 2008, 1,3 miljoen euro in 2009 en ongeveer 2 miljoen euro in 2010;
- een groeipad voor het overgangssysteem in het kader van de nieuwe financiering hoger onderwijs. De invoering van een nieuw model kan namelijk leiden tot verschuivingen van middelen tussen de instellingen. Tot en met het begrotingsjaar 2013 is er de garantie dat geen enkele instelling minder krijgt dan het geïndexeerde bedrag van 2007. In 2008 betekende deze maatregel bijkomend 2,3 miljoen euro, vanaf 2010 wordt dit bedrag opgetrokken tot ongeveer 7 miljoen euro.

In het kader van cao II stijgt het vakantiegeld voor de personeelsleden van de hogescholen in 2009 en 2010 met respectievelijk 1,4 miljoen euro (ten opzichte van de initiële begrotingsopmaak 2009 bedraagt de stijging 189.000 euro) en 6 miljoen euro.

1.5.3.2. Geïntegreerde lerarenopleiding

Voor de begeleiding van de omvorming van de geïntegreerde lerarenopleidingen wordt het voorzien financieel pad verder uitgevoerd. In 2008 was dit nog 583.000 euro, in 2009 stijgen ze tot meer dan 1 miljoen euro om vanaf 2010 1,4 miljoen euro te bereiken.

1.5.3.3 Besparingen in het hoger onderwijs

- Afschaffen middelen rationalisatiefonds

De middelen voorzien voor de ondersteuning van de rationalisatie van het opleidingsaanbod worden vanaf 2009 afgeschaft. Dit levert voor 2009 een besparing op van 5 miljoen euro, vanaf 2010 stijgt de besparing tot 6 miljoen euro.

– Sleutelen aan de aanpassing van de deelbudgetten - Aanwendingspercentage

Naast de besparing op de rationalisatiemiddelen voor het hoger onderwijs worden ook de werkingsuitkeringen van de hogescholen en universiteiten met inbegrip van de Hogere Zeevaartschool met 1,27% verminderd. Aan de hand van de bekende prognoses inzake studentenaantallen en op basis van de budgetten van 2010 levert deze besparing een bedrag op van 16,2 miljoen euro vanaf 2011. In de begroting 2010 wordt er niet bespaard op het hoger onderwijs. Een uitzondering is het rationalisatiefonds, waarover discussie kan zijn of het wel een echte besparing is.

Dit is het maximumbedrag dat op de budgetten van de hogescholen en universiteiten met inbegrip van de Hogere Zeevaartschool zal bespaard worden vanaf 2011. Deze besparing wordt nu al in het (programma)decreet opgenomen om de hogescholen en universiteiten in staat te stellen hun begrotingen voor 2011 voor te bereiden en indien nodig, maatregelen voor te bereiden om de uitgaven voor 2011 aan te passen aan de nieuwe budgettaire cijfers. Indien in de begrotingsjaren 2011, 2012 en volgende omwille van de aanpassing van de deelbudgetten aan de evolutie van de studentenaantallen het totale bedrag van de verminderingen hoger is dan het beoogde besparingsbedrag, wordt het percentage verminderd.

Tegelijk wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om het percentage van 1,27% aan te passen, als de budgettaire ruimte in de komende jaren groter mocht zijn dan nu verwacht. De vermindering wordt evenwel niet toegepast op de academiseringsmiddelen en de middelen bedoeld voor de financiering van de specifieke lerarenopleidingen.

– Uitstel HBO-opleidingen

Het van start gaan van de opleidingen HBO (hoger beroepsonderwijs) wordt uitgesteld wat een besparing oplevert van 465.000 euro in 2010 en van 360.000 euro in 2011. Vooraleer de instellingen echt kunnen beginnen met het aanbieden van HBO-opleidingen – namelijk de zaken die echt geld kosten – moeten er heel wat voorbereidende werkzaamheden gestart en afgerond worden: oprichten van een HBO-commissie, voorbereiden en goedkeuren van uitvoeringsbesluiten, hebben van beroepscompetenties (competentieprofielen, onderwijskwalificaties enzovoort). Normaal gezien moet dit afgerond zijn tegen 2011 en pas dan kunnen de instellingen echt beginnen. Vandaar het uitstel van financiering.

– Expertisenetwerken en regionale platformen (lerarenopleiding)

In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs is er een bedrag ingeschreven van ongeveer 3 miljoen euro om de expertisenetwerken en de regionale platformen voor de lerarenopleiding te financieren. In dit bedrag is een budget voorzien voor de ontwikkeling van een systeem voor het bepalen van het aantal mentoren waarop elk school recht heeft, gelinkt aan de organisatie van de stages van de studenten in de lerarenopleiding. Eerder werd reeds toegelicht dat de middelen voor mentorschap geschrapt worden. Ingevolge deze besparingsmaatregel vervalt de opdracht van dergelijk concept voor de expertisenetwerken en de regionale platformen. Parallel hiermee worden ook de middelen hiervoor verminderd. De daling stemt overeen met 5% van het bedrag dat oorspronkelijk in het voorontwerp van de initiële begroting 2010 is ingeschreven (3.029.000 euro). Dit zorgt voor een besparing van 151.000 euro vanaf 2010.

1.5.4. *Volwassenenonderwijs*

1.5.4.1. *Vzw De Link*

Er zijn middelen getransfereerd van Werk en Sociale Economie naar de onderwijsbegroting voor vzw De Link met de bedoeling de opleiding ‘Ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting’ structureel te verankeren binnen het reguliere volwassenenonderwijs. In totaal gaat het om 584.000 euro.

1.5.4.2. Stimuleringsfonds gecombineerd volwassenenonderwijs

De middelen ter ondersteuning en stimulering van het gecombineerd onderwijs voor een traject via afstandsleren door een Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO), zowel op technisch-organisatorisch als op onderwijskundig vlak, zijn van start gegaan in 2009 en komen in 2010 op kruissnelheid. Hiervoor is 200.000 euro voorzien.

1.5.4.3 Specifieke recurrente besparingen in het volwassenenonderwijs

– DAB Fonds Inschrijvingsgelden CVO

De dotatie aan de DAB Fonds Inschrijvingsgelden Centra voor Volwassenenonderwijs was te hoog ingeschat en kan worden verminderd. Dit zorgt voor een besparing in 2009 van 3,1 miljoen euro en in 2010 van 3,8 miljoen euro.

– Consortia

Op het budget voor de consortia volwassenenonderwijs die binnen elk werkingsgebied het gestructureerd, regionaal samenwerkingsverband tussen Centra voor Volwassenenonderwijs en het Centrum voor Basiseducatie vormen, wordt 20% bespaard. Dit zorgt voor een besparing van 754.000 euro vanaf 2010.

1.6. *Accenten op bepaalde thema's*

– Pedagogische begeleidingsdiensten

De berekening van de gewone werkmiddelen voor pedagogische begeleiding wordt in overeenstemming met het decreet Kwaliteit herzien. Voor de 'grote' begeleidingsdiensten die een eigen personeelsformatie hebben wordt overgestapt naar een regeling die gekoppeld is aan het aantal adviseurs. De nieuwe regeling wordt ingevoerd zonder dat een van de bestaande begeleidingsdiensten moet inleveren wat een verhoging impliceert van de totale werkmiddelen met meer dan 1 miljoen euro. De 'kleine' begeleidingsdiensten die niet beschikken over een eigen personeelsformatie, kunnen blijven rekenen op werkmiddelen a rato van het aantal organieke betrekkingen in de instellingen die zij begeleiden.

– Busbegeleiders

Overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de zonale busbegeleiders wordt aan de scholen een toelage toegekend voor de organisatie van zonaal leerlingenvervoer met inbegrip van een supplementaire vergoeding voor korte schoolvakanties die tijdens het schooljaar vallen. In de zomermaanden blijven de busbegeleiders recht hebben op de bestaanszekerheidsvergoeding. Voor dit initiatief wordt een budget voorzien van 945.000 euro.

– Vzw VCOV (Vlaamse conferentie van Ouders en Ouderverenigingen) en vzw EVO (Educatieve Vereniging voor Ouderwerking in het officieel onderwijs)

De vzw VCOV en de vzw EVO zijn twee sociaal-culturele verenigingen die al vele jaren gesubsidieerd en erkend zijn door het beleidsdomein Cultuur. Na overleg tussen de twee voormalige ministers Onderwijs en Cultuur werd beslist deze overkoepelende organisaties voor ouderverenigingen in het vrij onderwijs en in het officieel onderwijs over te hevelen van het beleidsdomein Cultuur naar het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Parallel hiermee worden de hiermee samenhangende kredieten van 634.000 euro eveneens getransfereerd naar de onderwijsbegroting.

– Uitbouwen inspraak

Om de syndicale werkzaamheden van de vakbondsafgevaardigden te ondersteunen komen de voorziene middelen op kruissnelheid in 2009. Dit betekent 743.000 euro in 2009 terwijl in 2008 dit nog 182.000 euro was.

– Rationeel energiegebruik

Voor de uitgaven in het kader van energiezorg in scholen zijn in 2009 subsidies aan scholen en centra voorzien in functie van een correcte afstelling en werking van de regelsystemen van de verwarming in hun gebouwen. Hiervoor werd 350.000 euro voorzien.

– Schoolinfrastructuur – DBFM (Design, Build, Finance, Maintain)

Het DBFM-programma zorgt voor een inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur op basis van alternatieve financiering. Er worden meer investeringen in schoolgebouwen voorzien zonder daarbij elementen als rationeel energiegebruik en architecturale kwaliteit te verwaarlozen. Voor de operationalisering van het DBFM-programma is in 2009 1,2 miljoen euro voorzien.

Daarnaast gaan in het kader van DBFM ook middelen naar het Gemeenschapsonderwijs en de onderwijskoepels. Deze verbinden zich ertoe om de inrichtende machten te informeren, te sensibiliseren en te ondersteunen in het kader van de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur. Zij ontwikkelen hiervoor de noodzakelijke en gepaste initiatieven en activiteiten zoals onder meer informatiesessies, overleg met en bijstand bieden aan de individuele inrichtende machten, constructieve samenwerking met de DBFM-vennootschap en AGION (Agentschap voor infrastructuur in het onderwijs). Voor dit initiatief is een budget voorzien van 354.000 euro in 2009. Voor 2010 worden bovendien de voorziene middelen al vooruitbetaald in 2009 zodat nog eens supplementair 354.000 euro is ingeschreven in 2009 voor deze maatregel.

1.7. *Andere specifieke maatregelen*

– Sleutelen aan de verloven bijzondere opdracht

Met ingang van 1 september 2010 worden van de verloven wegens bijzondere opdracht 50% geschrapt. Meer bepaald gaat het om het telkens voorzien van maximum 45 voltijdse detacheringen voor de volgende projecten samen:

- projecten die door het Gemeenschapsonderwijs en/of door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten worden uitgevoerd. Deze projecten worden geadviseerd door de Vlaamse Onderwijsraad;
- projecten opgezet of erkend door de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs.

Bijkomend wordt voorgesteld om minstens 12 voltijdse equivalenten voor te behouden voor de verloven wegens bijzondere opdracht in functie van de eerstgenoemde projecten. Deze schrapping zorgt dat ongeveer 2 miljoen euro wordt bespaard in 2011 of 496.000 euro in 2010.

– Besparen op de nascholing

Alle nascholingsmiddelen worden met 20% beperkt en dit zowel voor het leerplicht- als voor het hoger onderwijs (vormingsfonds). Dit zorgt voor een besparing van ongeveer 3,5 miljoen euro. De reden hiervoor is dat nascholing een basisopdracht is van elke organisatie. Onderwijs is de enige sector waar voor nascholing 100% subsidie wordt gegeven.

– Afschaffen project Duurzaam naar school

Vanaf het schooljaar 2010-2011 worden de subsidies stopgezet die kaderen in het concept 'Duurzaam naar school' en voor acties rond te voet of met de fiets naar school en voor collectief busvervoer. De finale bedoeling was om een verschuiving te bekomen in de wijze waarop de kinderen naar school komen. Duurzaam naar school is dan ook een mobiliteitsproject en geen educatief project. Vandaar ook dat het was opgezet in samenwerking met het Departement Mobiliteit en via de gemeenten in cofinanciering en dus niet via de scholen. Het niet verlengen van de subsidies aan de gemeenten in het kader van dit initiatief houdt geenszins in dat er in de scholen minder aandacht zou gaan naar verkeersedu-

catie. Duurzaam naar school was niet in deze zin opgezet en werd ook in geen enkele van de deelnemende gemeenten als puur educatief project uitgewerkt. De stopzetting van de subsidiëring zorgt voor een besparing van 4,8 miljoen euro vanaf 2010. Verkeerseducatie is opgenomen in de eindtermen. De minister zal nagaan hoe de verkeerseducatie in het onderwijs nog kan versterkt worden, zonder dat daar extra middelen tegenover staan.

– Schrappen projecten Vlaamse Onderwijsraad

De projecten van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) worden afgeslankt. Het project 'samenwerking tussen HBO-partners' wordt daardoor niet verlengd. De projecten 'coördinatie begeleiders Lokale Overlegplatformen' en 'Sectorcommissies' blijven wel behouden. Deze beperking van de projecten zorgt voor een besparing van 404.000 euro.

– Afschaffen Steunpunt GOK (gelijke onderwijskansen)

Het steunpunt GOK wordt afgeschaft vanaf 1 januari 2010. De minister zegt dat, zoals hij eerder al in het Vlaams Parlement aanhaalde, het niet zijn bedoeling is te besparen op het gelijkheidsbeleid op zich. Wat wel de bedoeling is, is besparen op een structuur, namelijk het Steunpunt Gelijke Kansen, dat beter wordt geïntegreerd in de onderwijsadministratie en de pedagogische begeleidingsdiensten. De opgebouwde expertise wordt centraal ondergebracht bij de administratie en wordt ook ter beschikking gesteld van de pedagogische begeleidingsdiensten die als opdracht hebben om de scholen te ondersteunen, dus ook in het gelijkheidsbeleid. Dit zorgt voor een besparing van 1,7 miljoen euro. Er wordt nog wel een substantieel bedrag voorzien op de facultatieve subsidies om universitair, beleidsvoorbereidend onderzoek – inclusief onderzoek op het terrein – mogelijk te maken. Hoe groot dit bedrag wordt, moet nog bepaald worden.

– Besparing op vzw SNPB

De vzw SNPB staat voor Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten en stelt zich tot doel een netoverschrijdende samenwerkingsstructuur uit te bouwen binnen de toegewezen projecten van kleuterparticipatie, Rand en Taal, nascholings trajectbegeleiders Leren en Werken en ondersteuning volwassenenonderwijs. Het is de bedoeling alle instellingen te ondersteunen die tot de doelgroep van de desbetreffende projecten horen. Naast de lineaire besparingen van 54.000 euro wordt op de subsidies van deze vzw 15% extra bespaard. Dit betekent bijkomend een besparing van 214.000 euro in 2010 en van 582.000 euro vanaf 2011.

– Werking CLB

Op de werking van de CLB's (centrum voor leerlingenbegeleiding) wordt 1% bespaard wat voor een besparing zorgt van 160.000 euro vanaf 2010.

Tot slot schetst de minister de gevolgde methode. Aan de administratie werd een overzicht gevraagd van alle mogelijke theoretische besparingsmaatregelen, de zogenaamde IKEA-catalogus. Dat werd eerst op een informele manier bekeken met de onderwijskoepels en de vakbonden. Voor- en nadelen werden in kaart gebracht. Vervolgens werd een eerste voorstel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Deze eerste versie van de programmadecreten is vervolgens voor advies voorgelegd aan de Raad van State en de Vlor. Ondertussen, en dat was een bewuste keuze, werden de formele onderhandelingen opgestart met de vakbonden en in nauw overleg besproken. Het gevolg is dat nog amendementen zullen worden ingediend, zowel voor de uitgavenbegrotingen als voor de programmadecreten. Indien deze amendementen worden goedgekeurd, zullen de bijkomende maatregelen die in de voorgaande toelichting werden opgesomd, kunnen opgenomen worden in de begroting.

De minister schetst nog kort de belangrijkste uitgangsprincipes die hij bij de besparingen heeft gehanteerd: geen besparingen op het basisonderwijs; financiering die oneigenlijk

werd gebruikt, wordt geschrapt; geen besparingen in de klas, maar wel boven de klas, op de structuren; en ontzien van de leerkracht als centrale figuur in het onderwijs, wat ook is gebeurd.

De opmaak van de begroting was volgens de minister een evenwichtsoefening die het onderwijs nog alle kansen geeft om in de toekomst te blijven investeren in onze kinderen. Besparen is niet leuk. Maar als het solidariteitsprincipe wordt aangeleerd in het onderwijs, is het ook de mening van de Vlaamse Regering dat Onderwijs 0,8% moet bijdragen in 2010 en 1,5% in 2011. Als het economisch beter gaat in 2011, zullen dan ook voor Onderwijs extra middelen worden voorzien. Een aandeel in de beleidskredieten voor 2010 van 39%, het feit dat de onderwijsbegroting in absolute cijfers stijgt, en het feit dat het aandeel van de onderwijsuitgaven in de Vlaamse begroting relatief stijgt, wil zeggen dat Onderwijs voor de huidige Vlaamse Regering zeer belangrijk is.

2. Algemene bespreking

2.1. *Tussenkomst van mevrouw Katleen Martens*

Mevrouw *Katleen Martens* vindt het een zeer moeilijk leesbare begroting. De hervorming wegens de ‘leesbaarheid’, bevordert die leesbaarheid allerm minst. Ook de introductie van nieuwe termen en afkortingen, zonder dat die ergens toegelicht worden, maakt het geheel wel zeer moeilijk leesbaar. Pas op 19 november werd er een verklarende nota verstuurd. Het lid geeft de ORAFIN-codering en ILSV Instellingen en Leerlingen Secundair en Volwassenenonderwijs als voorbeeld. De afkorting ILBD heeft ze nergens kunnen terugvinden. Ook het Rekenhof maakt daarover opmerkingen.

Ondanks de gemaakte afspraken werd het tijdspad toch overschreden. Vermits het programmadecreet heel wat bepalingen over onderwijs bevat, die een weerslag hebben op de begroting, leidt dat ertoe dat een aantal zaken nog per amendement moet worden veranderd. Dat vergroot de transparantie en de werkbaarheid uiteraard niet. Verschillende adviesraden uiten hun ongenoegen daarover. De Raad van State zegt in zijn advies: “Gelet op de uiterst korte termijn die de Raad van State is toegemeten voor het uitbrengen van zijn advies over de omvangrijke, veelzijdige en complexe decreten tot begeleiding van de begroting, is het niet mogelijk geweest de tekst ervan aan een volledig en diepgaand onderzoek te onderwerpen.” Maar ook de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) is kritisch voor het programmadecreet in het geheel maar ook voor de onderwijsbepalingen op zich. De Vlor heeft zelfs geen advies gegeven omdat hij niet de kans heeft gekregen om over de voorontwerpen van programmadecreet een advies uit te brengen voor de aanvang van de onderhandelingen. Dat is in tegenspraak tot de uitspraak van de minister dat er moet geluisterd worden naar alle geledingen.

Vlaams Belang is het eens met enkele maatregelen, onder meer het snoeien in subsidies die niet echt bijdragen tot de verbetering van het onderwijs. Ook het afschaffen van het steunpunt GOK en de integratie van expertise in de administratie zijn goede maatregelen. Is er al een evaluatie geweest van alle middelen die tot nu toe in GOK gestoken zijn? Vlaams Belang denkt dat daaruit allicht nog bijkomende besparingsmogelijkheden zouden blijken, onder meer in een aantal structuren die hun nut tot nu toe helemaal niet hebben bewezen. Dat betekent niet dat er moet geraakt worden aan het principe van gelijke onderwijskansen.

Het afschaffen van de Brusselpremie is nu een mooie besparing. Vlaams Belang heeft de effectiviteit ervan steeds in vraag gesteld. Met welke initiatieven zal de minister het probleem nu te lijf gaan?

Het is positief dat er gesnoeid wordt in een aantal uitgavenposten in de rand van de onderwijsactiviteiten. Vlaams Belang is van mening dat er in nog heel wat andere posten

kan gesnoeid worden, waardoor een aantal besparingen die nu wel doorgevoerd worden, kunnen teruggeschroefd worden. Waarom moet Vlaanderen de beste van de klas zijn wat betreft ontwikkelingssamenwerking? Daar snoeien, lijkt redelijk: Vlaanderen moet eerst zijn eigen moeilijkheden oplossen en dan pas het OCMW van de wereld spelen.

Vlaams Belang is het ook eens met het afschaffen van het project Duurzaam naar School. Het klopt dat het geen louter educatief project is. Het schooljaar is ondertussen gestart. Wat gebeurt er voor gemeenten die op subsidies rekenden?

Het is zo dat besparingen in deze tijden van crisis noodzakelijk zijn. Maar het verhaaltje dat onderwijs relatief weinig bespaart in vergelijking met andere beleidsdomeinen, is een zoethoudertje. De onderwijsbegroting is de enige begroting die zoveel lonen moet uitbetalen. Het denkspoor van looninlevering uit de IKEA-catalogus is verlaten, waardoor het idee leeft dat er geen looninlevering is. Dat is een fabeltje want niet-indexering is ook een vorm van inlevering. Het indexeringsmechanisme is immers met een bepaalde reden in het leven geroepen.

De minister beweert dat er enkel boven de klassen en niet in de klassen wordt bespaard. Ook dat klopt niet helemaal. Een aantal besparingen grijpt wel degelijk in de klas in. Het afschaffen van de mentoruren is ten nadele van beginnende leerkrachten, die toch wel degelijk in de klassen staan. Beginnende leerkrachten kunnen niet krachtig genoeg ondersteund worden. Zonder enige vorm van evaluatie specifieke middelen voor mentor-schap niet langer beschouwen als een essentiële investering, is het kind met het badwater weggooien.

In de beleidsnota staat dat de leerkracht een centrale rol vervult. De minister zegt: “Kwaliteitsvol onderwijs staat of valt met goede leerkrachten. Zij zijn de echte bouwstenen van een school. De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden, is dan ook onze volgende strategische doelstelling. We zullen een beleid ontwikkelen om het dreigende lerarentekort om te buigen. De werkomstandigheden van beginnend leerkrachten moeten worden verbeterd en hun werkzekerheid verhoogd.”

En toch wordt er vooral in het comfort van de leerkracht en in maatregelen voor uitbouw van een dynamische en attractieve loopbaan gesnoeid. De afschaffing van de mentoruren, gaat ten nadele van beginnende leerkrachten maar ook het afschaffen van de pedagogische coördinatie, het afschaffen van korte vervangingen in het secundair onderwijs, het snoeien in bijscholingsmogelijkheden, het niet-invoeren van de Brusselpremie, het sleutelen aan verlopen bijzondere opdracht, raken aan de positie van de leerkracht.

De minister stelt dat de financieringsmaatregel voor de korte vervangingen in het secundair onderwijs wisselend tot geen succes kent. Is er al ooit onderzoek uitgevoerd naar de reden daarvan? Het is al te gemakkelijk om te stellen dat er geen reële behoefte zou zijn bij scholen. Misschien is de concrete invulling te moeilijk? Afschaffen is een gemakkelijksheidsoplossing in tijden van besparing en grijpt wel degelijk in de klas in.

Het afschaffen van de pedagogische coördinatie is ook een mooi voorbeeld van een snelle besparing. Het feit dat die regel er is, toont aan dat daar ooit behoefte aan was. Heeft men onderzocht of die behoefte intussen onbestaande is? Lesgeven in bso blijft veel zwaarder dan lesgeven in aso.

Zowel in de beleidsnota Werk als in de beleidsnota Onderwijs wordt gewezen op het belang van bedrijfsstages. Toch bevriest de minister de budgetten voor bedrijfsstages en laat hij de premies wegvallen. Hij zegt dat het budget voor de bedrijfsstages jaar na jaar niet volledig wordt aangewend. De maatregel heeft niet het verhoopte succes, maar dat

betekent niet dat hij niet zinvol is. Ook dit lijkt op een snelle en gemakkelijke besparing. Is al onderzocht waarom deze stages niet ingevuld werden zoals verhoopt?

Een ander probleem is de niet-indexatie van werkingsmiddelen voor leerplichtonderwijs. Vorig jaar is een nieuw financieringssysteem ingevoerd met daaraan gekoppeld de maximumfactuur. Bij de invoering heeft het Vlaams Belang gewaarschuwd voor de perverse effecten van deze koppeling in dorpsschooltjes met weinig doelgroep leerlingen waar het bedrag niet substantieel zal verhogen, maar de kosten voor de school wel. Het hele jaar luidt het dat koppeling leidde tot de vermindering van het aanbod ‘verlevendiging’ vanuit scholen. Er werd wel een mouw aan gepast door het aanbod van De Lijn waardoor scholen bepaalde trajecten gratis kunnen afleggen. Maar de niet-indexatie van werkingsmiddelen gaat de problematiek alleen nog maar vergroten. Vlaams Belang vraagt een dringende evaluatie van de maximumfactuur. En beter laat dan nooit maar ook het VSKO (Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs) heeft nu het licht gezien en vraagt naar die evaluatie.

Ook het hoger onderwijs moet besparen. De besparing op werkingsuitkeringen en de niet-indexatie van de basisfinanciering in 2010 – en er werd in 2008 beknot op de indexering – zal toch tot problemen leiden bij hogescholen, die al langer het slachtoffer zijn van gebrekkige financiering. De afschaffing van de jaarlijkse middelen van het rationalisatiefonds zal evenmin probleemloos verlopen. Vlaams Belang betwist de noodzaak van rationalisatie niet, maar er moeten middelen voor zijn. Wat is de toekomst voor heel het rationalisatieverhaal?

Het advies van de Vlaamse Raad voor WetenschapsBeleid (VRWB) waarschuwt terecht dat de besparingen in het hoger onderwijs – dat gezien wordt als de motor van innovatie – de deur niet mogen sluiten voor de ambities en intenties die zijn opgenomen in het Vlaams regeerakkoord waarin grote aandacht gaat naar innovatie. Het actualiteitsdebat bevestigde dit trouwens ook.

Het uitstel van de HBO-opleidingen is eigenaardig. Eind vorige regeerperiode moest het HBO-decreet snel-snel goedgekeurd worden. Een degelijke voorbereiding en bespreking waren zo goed als onmogelijk, want volgens uw voorganger kon het werkveld niet langer wachten op deze o-zo-noodzakelijke vernieuwing. En nu wordt alles uitgesteld.

In elke hoorzitting in de vorige regeerperiode kwam de klacht dat de CLB's overvraagd zijn. Nieuwe maatregelen zorgden ook telkens voor nieuwe taken, en dat zonder substantiële verhoging van middelen. Nu wordt er bespaard, maar van schrappen in taken van het CLB is geen sprake. Integendeel de minister zal nog overleggen met de ministers van Werk, Inburgering en Welzijn om na te gaan welke rol de CLB's in die beleidsdomeinen kunnen spelen. Zijn er garanties dat na 2011 nieuwe middelen zullen vrijgemaakt worden voor de CLB's?

Uit de resultaten van de Teaching And Learning International Survey (TALIS) bleek dat Vlaamse leraren weinig nascholing volgen. Nascholing vormt nochtans een onderdeel van de functiebeschrijving van iedere leraar en regelmatige nascholing voor de leerkracht is zeer belangrijk, zeker in de snel wijzigende maatschappij van vandaag. Ook de minister wijst in zijn beleidsnota op het belang van nascholing. Vreemd, want tegelijk geeft de regering het signaal dat het eigenlijk niet zo belangrijk is, want er wordt 20 percent bespaard op die nascholing.

2.2. *Tussenkomst van mevrouw Marleen Vanderpoorten*

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* begrijpt dat de begrotingscontrole en de begrotingsopmaak in moeilijke omstandigheden verlopen zijn. Open Vld heeft alle begrip voor de inspanningen die geleverd zijn om op korte termijn een begrotingsevenwicht te bereiken.

Het is logisch dat alle beleidsdomeinen, ook Onderwijs, betrokken zijn bij de besparingsmaatregelen. Om een goed onderwijsbeleid te voeren, is heel veel geld nodig. Zelfs in betere tijden is het nodig keuzes te maken, want de behoeften zijn groot. In tijden van besparingen is de keuze alleen maar moeilijker.

Open Vld vindt dat sommige keuzes niet oordeelkundig gebeurd zijn. Veel besparingen hebben invloed op het beleid van de komende jaren. Opmerkingen over de begroting zijn dus ook van toepassing op de beleidsnota.

De minister zegt dat de besparingen conform de regels in het regeerakkoord zijn. Wat valt juist onder de 2,5 percent besparingen op de lonen? De minister zei nogal triomfalistisch dat er ook bespaard wordt op communicatie. Communicatie is nochtans heel belangrijk om het kader en de implementatie van initiatieven en vernieuwingen te verduidelijken. Wat bedoelt de minister precies?

Het is wijs dat de regering nauwelijks bespaart op basisonderwijs. Ook Open Vld vindt het basisonderwijs een heel belangrijk niveau. Het legt immers de basis voor de schoolloopbaan en ook voor het welbevinden van kinderen. De werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs worden niet geïndexeerd, dat is dus eigenlijk toch een besparing.

De minister zegt ingegrepen te hebben op structuren: boven de klassen en niet in de klassen. Wat bedoelt hij daar juist mee? Een programmatiestop kan voor Open Vld alleen maar tijdelijk zijn. De maatschappij verandert immers voortdurend, scholen moeten zich daaraan aanpassen. Een programmatiestop grijpt in 'in de klas', maar ook een niet-indexatie heeft een invloed op de klaswerking.

De besparing zou de leraar ontzien hebben. Dat klopt niet volgens Open Vld. De besparing op mentoruren treft alle niveaus. Ook de besparingen in de nascholing, de pedagogische coördinatie in het bso, de bedrijfsstages, de korte vervangingen in het secundair onderwijs, zijn essentiële ingrepen. Voorts is er de afschaffing van het steunpunt GOK. Al die besparingen zorgen voor minder ondersteuning voor leraren, terwijl die juist zou moeten toenemen. Leraren hebben daar behoefte aan. Alle maatregelen samen gaat het om 1400 à 1500 voltijdse banen. Dat kan bezwaarlijk geïnterpreteerd worden als een poging de leraar te ontzien.

De minister zegt ook het oneigenlijk gebruik aan te pakken. Het lid begrijpt niet dat initiatieven zo maar, zonder evaluatie, afgeschaft worden. Allicht hebben ze een bestaansreden en misschien volstaat het ze bij te sturen. Hoe zal de minister nu verhelpen aan de problemen die de initiatieven aanpakten?

Het is goed dat de besparingen worden gespreid, maar heeft dat gevolgen voor de vernieuwingen van het secundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs?

Het lid vat samen dat de leraar helemaal niet wordt ontzien. Dat blijkt uit de besparingen, onder meer uit het afschaffen van de pedagogische coördinatie in het bso. Leerkrachten die les geven aan die interessante maar moeilijke groepen, verdienen extra aandacht. Lesgeven in het bso wordt vaak gezien als minderwaardig, iets voor jonge leerkrachten terwijl het net omgekeerd zou moeten zijn. Eigenlijk zouden in die studierichtingen de meest ervaren leerkrachten moeten lesgeven. Zij zouden moeten kunnen genieten van de ruimste omkadering. Hoe wil de minister trouwens het lerarenberoep opnieuw aantrekkelijk maken als hij dergelijke steun afschaft?

Ook de korte vervangingen en de mentoruren worden afgeschaft. Hoe moet het nu verder met de ondersteuning van jonge leerkrachten? Die hebben veel steun nodig willen ze niet na enkele jaren het onderwijs vaarwel zeggen. Het stopzetten van de herstructurering in

het secundair onderwijs, de programmatiestop en het aanpassen van het aanwendingspercentage in het deeltijds kunstonderwijs zonder een duidelijk tijdspad voor hervormingen en op korte termijn, roepen ook vragen op. Ook die maatregelen hebben gevolgen voor het aantal banen.

Het is de gewoonte om 20 percent van de werkingsmiddelen te gebruiken om personeel te betalen. Het niet-indexeren ervan heeft dus ook consequenties voor het aantal banen. Ook in het hoger onderwijs gaan heel wat banen verloren.

Open Vld trekt vijf belangrijke conclusies voor het leerplichtonderwijs. De leraar is echt wel de pineut. Alle bijkomende, vrij recente ondersteuning van de leraar verdwijnt. De minister begrijpt echt de behoefte niet aan allerlei vormen van informatie, coaching en innovatie. De lerarenopleiding kan het tempo van de vernieuwing niet volgen en de pedagogische begeleidingsdiensten hebben zelf behoefte aan ondersteuning.

Het kind wordt te vaak met het badwater weggegooid. Dat blijkt uit het afschaffen van interessante maatregelen, onder andere mentoruren en het steunpunt GOK. Gelooft deze minister niet in de vernieuwingen? Waarom werd er niet geëvalueerd en bijgestuurd? Wat zal er in de plaats komen? Voorts kan Open Vld zich niet van de indruk ontdoen dat de minister, ondanks wat hij zegt, bespaart op de kap van de zwakste leerlingen, namelijk de leerlingen in het bso. Hun leraren verdienen een extra omkadering. Daarin past trouwens ook de bedrijfstage. Ook door het steunpunt GOK af te schaffen, raakt de minister aan de gelijke onderwijskansen.

Een aantal besparingsmaatregelen zal zeker invloed hebben op de begrotingen van de gemeenten, onder meer het schrappen van het project Duurzaam naar school en besparingen in het deeltijds kunstonderwijs.

Voorts zijn er de besparingen op netoverschrijdende samenwerkingen, de werking voor de consortia, Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleiding (SNPB), de afschaffing van GOK en de overheveling naar netgebonden pedagogische begeleidingsdiensten. Gelooft de minister dan niet dat netoverschrijdende samenwerking optimaler en rationeler kan doen werken?

Met vakbonden en inrichtende machten is afgesproken om een grondige evaluatie te maken van de maximumfactuur en het maatschappelijk debat over de loopbaan van de leraar te starten. Wanneer zal dat debat plaatsvinden? Open Vld kijkt ernaar uit en wil er graag aan participeren.

De minister zegt dat, om de syndicale werkzaamheden van vakbondsafgevaardigden te steunen, de voorziene middelen op kruissnelheid komen. Wat betekent dat?

2.3. Tussenkost van mevrouw Fientje Moerman

Mevrouw *Fientje Moerman* merkt op dat er bezuinigd wordt. In juni 2009 is er een heel interessante studie verschenen van de OESO met als naam 'Policy responses to the economic crisis, investing in innovation for long-term growth.' In die studie worden de beleidsmaatregelen in 27 lidstaten en 5 kandidaat-lidstaten vergeleken. Daaruit blijkt dat verstandige landen niet bezuinigen op onderwijs en onderzoek, de hele slimme landen geven daar zelfs meer aan uit. Finland heeft in het begin van de jaren negentig een zware crisis doorgemaakt en die tactiek gehanteerd. Finland staat vandaag zowel op het vlak van onderwijs als op het vlak van onderzoek aan de kop van de OESO-landen.

De regering heeft het begrip solidariteit op een verkeerde manier gehanteerd, zowel in de begrotingsaanpassing 2009 als in de begroting 2010. Voor de besparingen moet nu elk

departement en elke politieke familie een deel bijdragen. In bepaalde uitgaven, consultancy, personeel en werkingskosten wordt lineair bespaard. Relatief gezien is onderwijs misschien niet zo slecht af, maar er wordt wel degelijk zwaar bezuinigd op onderwijs en ook op onderzoek.

De werkingstoelagen voor de universiteit en hogescholen worden tegen 2011 verminderd met 1,27 percent. Dat komt naast de niet-indexatie van basisallocaties. Snoeien in de werkingskosten heeft zoals gezegd gevolgen voor het personeelsbestand en de omkadering, zeker in het hoger onderwijs.

De VLIR-cijfers (Vlaams Interuniversitaire Raad) en de cijfers van de Vlaamse Gemeenschap zeggen dat er in 1992 2452,4 ZAP-ers (zelfstandig academisch personeel) waren en in academiejaar 1993-1994 50.887 studenten. Per 20,75 studenten was er dus 1 ZAP-lid. In academiejaar 2007-2008 waren er 64.372 studenten en 2556,6 ZAP-ers, dus met moeite 100 meer dan in 1992. De omkadering is nu 1 ZAP per 25,1 studenten. De omkadering is dus gedaald, ook in jaren dat het beter ging. Dat onevenwicht zal nog groeien door de cumulatieve besparingen in wetenschapsbeleid en onderwijs. Er was een instrument in het leven geroepen om dat ZAP-onevenwicht te corrigeren en post-doctoraatstudenten toekomstkansen te geven als ZAP-er. Ook daarvoor zijn de kredieten bevroren.

In het decreet betreffende het onderwijs XIX staat dat de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en de VLIR voor eind 2009 fuseren tot Vluhr. Hoever staat het daarmee?

De besparingen in het hoger onderwijs zullen de kwaliteit aantasten en de absolute en relatieve achterstand van Vlaanderen ten opzichte van het buitenland doen groeien. Frankrijk heeft een groot plan 'Investir pour l'avenir priorités stratégiques d'investissement'. Bijna de helft van de middelen daarvoor, ongeveer 16 miljard euro, gaat naar het hoger onderwijs. Daarmee wil de Franse overheid enkele campussen met focus op de wereld oprichten. Die grenzeloze ambitie heeft de Vlaamse Regering niet.

Mevrouw Lieten wil samenwerken met Onderwijs. Heeft minister Smet ook de intentie met haar samen te werken? En zo ja, waarom nemen beide ministers maatregelen waarvan het cumulatieve effect de kwaliteit in het hoger onderwijs zal aantasten?

2.4. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw Kathleen Helsen vraagt waarom gekozen is voor de nieuwe begrotingsformule. Dat maakt het voor het parlement niet altijd gemakkelijk.

CD&V is zich bewust van de moeilijke taak die de minister op korte tijd moest vervullen. In de vorige regeerperiode moest het parlement oordelen of de minister de juiste beleidskeuzes maakte, vandaag moet het oordelen of de minister de juiste besparingskeuzes maakt. In verhouding tot zijn aandeel in de begroting, moet Onderwijs niet zoveel besparen. Samen met de sociale sector, is het onderwijs het meest beschermde domein. CD&V steunt die keuze omdat die domeinen de warmte van Vlaanderen moeten uitstralen.

Op basis van een catalogus van besparingsmogelijkheden heeft de minister met de sector overlegd. Hij heeft daar voldoende tijd voor uitgetrokken en heeft de rust in de sector kunnen bewaren. Het parlement heeft geen inzage in de catalogus en kan dus niet oordelen over die keuzes. De minister zegt zelf dat hij bij de besparingen rekening gehouden heeft met de voorspelde heropleving in 2012. Hij hoopt op meer financiële ruimte zodat hij werk kan maken van het onderwijsbeleid dat de regering voor ogen heeft.

De minister kiest dan voor het gelijkekansenbeleid in onderwijs, een voortzetting van de vorige regeerperiode. CD&V steunt die keuze. Vorige regeerperiode zijn er verschillende decreten goedgekeurd die daarvoor de basis leggen. Voorts kwam er een heel nieuw mechanisme voor de financiering van het leerplichtonderwijs tot stand met daaraan gekoppeld de studiefinanciering en de maximumfactuur in het basisonderwijs. Het vorige parlement keurde ook het decreet op de hervorming van de lerarenopleiding goed. Dat decreet besteedt veel aandacht aan een betere voorbereiding en begeleiding van leerkrachten in de beroepspraktijk, meer stages, meer praktijkervaring, een betere coaching. Daarnaast kwam er ook een wettelijke basis voor proeftuinen, in de overtuiging dat het belangrijk is in onderwijs continu te vernieuwen. Vorige regeerperiode heeft de commissie Onderwijs ook heel wat gediscuteerd over een nieuw concept voor jonge mensen die niet meer voltijds willen leren. Het decreet Leren en Werken installeerde het voltijds engagement en een aanpak meer op maat van de jongeren, in de vorm van trajectontwikkeling en begeleiding.

De minister wil op de ingeslagen weg voort gaan en maakt een aantal nieuwe keuzes. Zo stelt hij terecht dat leerkrachten moeten worden erkend als sleutelfiguren in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden. Om die strategische doelstellingen te realiseren, formuleert de minister verschillende operationele doelstellingen. Hij wil de lat voor de initiële lerarenopleiding hoger leggen, hij wil hoger gekwalificeerden inzetten en nascholing en werkplekleren stimuleren. Hij wil ook het beleidsvoerend vermogen van scholen versterken en een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken. CD&V steunt die doelstellingen volledig.

Er wordt echter gesnoeid in de middelen voor mentorschap. Het nascholingsbudget voor leerkrachten en directies daalt met 20 percent. De minimumverplichting voor nascholing in de CLB-sector wordt afgeschaft. Ook de stages voor leerkrachten moeten het met minder budget doen. Samenwerkingsverbanden tussen pedagogische begeleidingsdiensten en het steunpunt GOK krijgen minder middelen. Er komt een programmatiestop voor deeltijds leren.

Tussen die besparingen en de beleidsintenties ziet CD&V een aantal tegenstellingen. Wat vorige regeerperiode ingezet is, wordt nu 'on hold' gezet. Sommige leerkrachten volgen nascholing in hun vrije uren, sommige scholen investeren daarin. Sommige scholen hebben met de beperkte middelen voor mentorschap mooie dingen verwezenlijkt. Directies vooral in het technisch en beroepsonderwijs kunnen de bijkomende ondersteuning voor pedagogische coördinatie goed gebruiken. Vorig jaar werd ook in het parlement geregeld gezegd dat directies goed moeten omkaderd worden om sterke scholen mogelijk te maken. De personeelsleden van het Steunpunt GOK hebben altijd de indruk gehad goed werk te leveren. Ze beschikken over expertise om een aantal hervormingen en zelfs om de nieuwe beleidslijnen door te voeren. Zij kunnen leerkrachten vormen en begeleiden. De expertise mag niet verloren gaan.

Ook de Centra voor Leren en Werken vragen zich af of ze nog gepaste trajecten aan jongeren zullen kunnen aanbieden. De minister geeft aan dat er uitzonderingen mogelijk zijn. Geldt dat ook voor het deeltijds onderwijs?

In deze moeilijke economische en financiële situatie is het vanzelfsprekend dat Onderwijs ook moet besparen. CD&V vraagt zich af of de besparingen de kwaliteit in onderwijs niet in het gedrang brengen. Op welke manier zal de minister garanderen dat de kwaliteit in het onderwijs sterk blijft? Dat er werk gemaakt wordt van de vorming van leerkrachten? Leerkrachten krijgen de boodschap dat de aspecten waarop bespaard wordt, in deze regeerperiode niet langer belangrijk zijn.

De minister zegt andere oplossingen te hebben voor het mentorschap, voor het Steunpunt GOK. Kan hij die verduidelijken? Hoe zal hij zijn beleidsdoelstellingen op het vlak van onderwijs en gelijke kansen realiseren?

De huidige verdeling van de werkingsmiddelen is vorige regeerperiode met veel inspanningen tot stand gekomen. Die verdeling was gebonden aan de maximumfactuur. De minister wil wel spreken over de maximumfactuur in het kleuteronderwijs. Waarom enkel voor de kleuters? In het protocol leest het lid dat de onderwijskoepels vragen om het hele systeem te evalueren. Zal de minister op die vraag ingaan?

CD&V wil vooral de kansen van de kinderen in Vlaanderen niet hypothekeren.

2.5. Tussenkomst van de heer Chokri Mahassine

De heer *Chokri Mahassine* wijst erop dat 40 percent van de Vlaamse middelen naar Onderwijs gaat. Bij besparingen is het logisch dat er eerst naar de grote departementen wordt gekeken. In vergelijking met andere departementen wordt Onderwijs nog gespaard, met ongeveer 72 miljoen euro in 2010. Op een totaal van meer dan 500 miljoen euro besparingen is dat relatief weinig. Het is onvermijdelijk dat sommige projecten sneuvelen, maar een kaalkap blijft uit.

De totale beleidskredieten van Onderwijs stijgen, zowel bij de derde begrotingscontrole als in de begroting 2010 tot 9,7 miljard euro. De minister is er zelfs nog in geslaagd om de kredieten voor de studiefinanciering in het kleuter-, lager-, secundair en hoger onderwijs op te trekken om aan alle aanvragen te kunnen voldoen.

De projecten die sneuvelen, voldeden niet of hadden niet de verwachte resultaten. Voor sommige vernieuwende projecten betekent een lege enveloppe geen afstel maar slechts uitstel. In betere tijden krijgen ze wellicht een nieuwe kans in een aangepaste vorm. Besparingen zijn zo een kans om projecten te evalueren. Het belangrijkste is dat de leerlingen en de leerkrachten gespaard zijn. De vakbonden bevestigen trouwens dat de leerkrachten gemotiveerd blijven. Zij zijn zeer tevreden over de keuzes die de minister gemaakt heeft.

De aanpak van de minister is bovendien succesvol gebleken. Eerst heeft hij een catalogus van alle mogelijke besparingsmaatregelen opgesteld. Het siert de minister dat hij openstaat voor alle suggesties. Dat heeft geleid tot een evenwichtige keuze waarover in het algemeen tevredenheid heerst.

De kleinere steun aan de bedrijfsstages is inderdaad een spijtige zaak. Voeling krijgen met de bedrijfswereld, up-to-date blijven op het vlak van materialen en werkwijzen, attitudes aanleren op de werkvloer, zorgen ervoor dat de jongeren klaargestoomd worden voor de arbeidsmarkt. Het lid hoopt dat in betere budgettaire tijden opnieuw kan worden bekeken hoe de bedrijfsstages kunnen ondersteund worden.

Het lid kijkt met veel belangstelling uit naar alternatieven voor het mentorschap. Het is immers belangrijk jonge leerkrachten goed te begeleiden, maar de huidige werkwijze kende nogal wat kritiek.

Het is logisch dat er nog geen middelen bestemd worden voor de opleidingen in het hoger beroepsonderwijs. Het duurt immers tot 2011 vooraleer de administratieve molen rond is. Het lid hoopt dat er tegen dan meer financiële middelen zullen zijn.

2.6. Tussenkomst van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* zegt dat besparen moeilijk en dikwijls pijnlijk is. Er zijn altijd argumenten om op een bepaalde post niet te besparen. De minister heeft in sommige geval-

len allicht moeten kiezen voor de minst slechte keuze. Het lid is tevreden dat de minister ervoor heeft gekozen te besparen ten koste van de structuren en minder ten koste van leerlingen en leerkrachten. De participanten die al eerder weinig middelen hadden, worden voornamelijk gespaard. De minister heeft de slogan ‘Vlaanderen wees wijs, investeer in basisonderwijs’ heel goed gehoord.

De middelen voor specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld dove leerlingen, autistische leerlingen, blijven gegarandeerd. Geïntegreerd onderwijs is alleen maar mogelijk als er voldoende ondersteuning is. Aan ondersteuning hangt een kostenplaatje vast. Het is goed dat daar middelen voor zijn.

Het lid betreurt sommige besparingen: het schrappen van de mentoruren en van de Brusselpremie, het verdwijnen van het steunpunt GOK en de initiatieven voor korte vervangingen, het uitstellen van opleidingen HBO enzovoort. Het lid weet dat sommige scholen met de mentoruren waardevolle dingen gedaan hebben, bepaalde scholen zetten ook zonder middelen het initiatief voort.

Het lid hoopt dat waardevolle initiatieven die stopgezet worden, opnieuw opgediept worden als er meer beleidsruimte is. Het is niet omdat Onderwijs het departement is met de kleinste besparingscoëfficiënt dat de aandacht mag worden afgeleid. Het is en blijft de parlementaire taak om het volledige leertraject voor jongeren, kansengroepen, volwassenen zo comfortabel mogelijk in te richten en te begeleiden omdat elk talent belangrijk is. Het lid hoopt dat de minister die opdracht van het parlement wil delen en de nodige inspanningen zal doen om na de periode van besparingen zeker daartoe initiatieven te nemen.

2.7. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* denkt dat de overheid een tegenstrijdige boodschap brengt op vlak van mentorschap, bedrijfsstages en dko. Het is goed duidelijker te zijn. De oorspronkelijke kritiek op mentoruren was dat het er te weinig waren en dat ze te versnipperd waren. Het lid begrijpt dan ook dat de minister erop wil besparen. Heel wat scholengemeenschappen hebben de uren echter samengevoegd, en daarmee op drie jaar tijd, ook dankzij het goede opleidingsaanbod voor mentoren, een zinvol aanbod uitgewerkt.

Er is een grote uitval van jonge leerkrachten. Het Kwaliteitsdecreet legt de professionalisering van het personeelsbeleid op. De mentoren vormen een steun voor de directies basisonderwijs die te weinig omkaderd worden. Kan de minister een alternatief bieden zodat de goede dynamiek niet zo maar stilvalt?

Bedrijfsstages voor leerkrachten moeten voort gestimuleerd worden, dat geeft hen immers een actueel zicht op het bedrijfsleven. De premie wordt afgeschaft, maar het lid denkt niet dat dat het grote verschil zal maken. Die premie is immers niet de voornaamste drijfveer van leerkrachten. Nu ligt echter de nadruk te veel op het besparen. Misschien moet de minister duidelijk maken dat het beleid nog altijd achter leerkrachtenstages staat.

Het was de bedoeling om kunst- en cultuureducatie deze regeerperiode uit te werken. Daarnaast zou ook het deeltijds kunstonderwijs herbekeken worden. Dat staat wel in de beleidsnota's. Bij de besparingen wordt de nieuwe programmering van dko even stopgezet. Geldt die stop enkel in 2010 of ook in 2011? Kan de minister verduidelijken welke uitzonderingen op de programmatiestop er zullen worden gemaakt?

Het lid roept de minister ook op om goede contacten te onderhouden met mevrouw Lieten opdat hoger onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en innovatie arm in arm zouden gaan. Zeker in tijden van crisis moet er op vlak van innovatie vooruitgang geboekt worden.

2.8. Tussenkomst van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* stelt dat, vanuit het perspectief van het onderwijs zelf, vier uitgavenstromen van belang zijn: personeel, werking, infrastructuur en administratie. Wat het personeel betreft, oordelen kranten, vakbonden en koepels dat de kernopdracht bewaard blijft in de besparingen. Onderwijs en Welzijn worden inderdaad het minst getroffen. Dat betekent niet dat men over alle maatregelen enthousiast is of geen zorgen heeft. Zo worden de besparingen op de mentoruren als zwaar aan gevoeld in het basisonderwijs. De directies worden er heel bezwaard. De heer De Meyer meent dat inspanningen voor hen noodzakelijk zijn tijdens deze regeerperiode.

Er is ook ingegrepen bij de uitstapmogelijkheden. De terbeschikkingstelling ligt heel gevoelig, maar men mag het gesprek daarover, gezien de kostprijs, niet uit de weg gaan. Hij herinnert de minister aan zijn schriftelijke belofte om zijn houding mee te delen bij de begrotingsbespreking. Het lid herinnert aan de opmerkingen van het Rekenhof en vraagt om een evaluatie met de juiste cijfers over aantallen en bedragen. Ook een internationale vergelijking is wenselijk.

De werkingsmiddelen worden niet geïndexeerd. Maar elke lineaire beslissing is voor een deel onrechtvaardig, zeker als men rekening houdt met de maximumfactuur. Het lid wijst op de grote verschillen in financiële draagkracht tussen basis- en secundair onderwijs, tussen grote stedelijke scholen en plattelandsscholen en tussen aso en sommige richtingen van bso en tso. Gevolg is dat niet alle scholen door de lineaire besparing even zwaar getroffen worden.

Stenen hebben geen vakbond, maar scholenbouw zorgt wel voor werk. Vlaanderen heeft op dat vlak een immense achterstand tegenover het buitenland. Er wordt niet bespaard, maar ook niet geïndexeerd en de minister heeft de bedoeling het DBFM-dossier uit de vorige bestuursperiode alsnog te realiseren. Het lid wijst erop dat dit niet zal volstaan om de achterstand goed te maken. Daarvoor zijn ook voldoende reguliere middelen nodig.

Hij wijst erop dat een kwart van de Vlaamse scholen leende bij het Nationaal Waarborgfonds. De aflossing zorgt voor zware lasten. De heer De Meyer herinnert aan de resolutie van het Vlaams Parlement over de overname door de Vlaamse Gemeenschap en pleit voor een dringende bespreking van het hele probleem.

Elke administratie moet besparen, maar de vraag is of men niet meer kan besparen op een – toegegeven, kwaliteitsvol – tijdschrift als *Klasse*. Het lid roept de vraag op of dit wel een kernopdracht is en of de verschillende uitgaven moeten blijven bestaan. Hoeveel mensen werken daar ondertussen voor en wat zijn de precieze uitgaven?

2.9. Tussenkomst van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* stelt vast dat het met de onderwijsbegroting niet slecht gesteld is. Haar aandeel in het totale Vlaamse budget is zelfs nog gestegen. Het lid waardeert de aandacht voor mensen met minder kansen. Zo is het budget voor onthaalonderwijs voor kinderen in asielcentra gestegen, evenals dat voor het wekelijkse aantal leraaruren voor centra deeltijds beroepssecundair onderwijs, voor de begeleiding van jongeren met autismespectrumstoornissen door orthopedagogen en psychologen, en voor de GOK-ondersteuning in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Dat er meer middelen voor studiefinanciering en busbegeleiding zijn, is ook heel erg positief.

Wat de besparing op de mentoruren betreft, signaleert mevrouw Deckx dat er ook slechte praktijkvoorbeelden zijn. Maar er is absoluut aandacht nodig voor de algemene waarde-

ring van het lerarenberoep. Jonge leraren hebben niet alleen begeleiding maar ook werkzekerheid nodig. Er wordt van hen vandaag veel flexibiliteit en papierwerk gevraagd. Dit moet een prioriteit worden van zodra er opnieuw meer middelen zijn.

Het reëel gebruikte budget voor bedrijfsstages van vorig jaar wordt uitgebreid met 20%. Er wordt alleen gesnoeid in het ongebruikte stelsel van extra vakantiepremies. Dat is een goede beslissing, oordeelt mevrouw Deckx. Ze pleit voor waakzaamheid opdat de niet-indexering van de werkingsmiddelen niet wordt doorgeschoven naar ouders en leerlingen.

2.10. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is het niet eens met de collega's die vinden dat een cruciaal domein als Onderwijs moet delen in de besparingsklappen. Groen! wijst de fetisj van de Vlaamse Regering af om veel sneller dan de andere deelregeringen tot een begrotingsevenwicht te komen. De fractie vreest dat men twee jaar achteruitgaat door vernieuwingen terug te schroeven. Zij geeft GOK, de proeftuinen en het mentorschap als voorbeelden en is bang voor de negatieve gevolgen voor Vlaanderen als innovatieve regio. Het lid vermoedt dat de minister dit zelf even erg vindt en alleen de afspraken van bij de regeringsvorming uitvoert.

Anderzijds probeert hij dit te camoufleren. Zo berekent de minister de groei op het aangepaste budget van 2009, waardoor hij uitkomt op 3% in de plaats van 0,8%. Zijn aanpak is handig, zoals de heisa over de gelekte loonsverlaging hem vrij spel heeft gegeven om te knippen en te snoeien zonder massaal protest. Ook zijn uitspraak dat hij niet in maar boven de klas bespaart, is mooi bedacht. Maar de minister schraapt wel de mentoruren, wat door de betrokkenen wordt betreurd. Er wordt ook geknipt in de bedrijfsstages, de nascholing en de vorming van de leerkrachten van het hoger onderwijs. Ook het steunpunt GOK wordt geschrapt. Mevrouw Meuleman concludeert dat het niet klopt dat de leerkrachten worden ontzien. Zij ziet ook niet hoe men op die manier de afgeschafte Brusselpremie gaat compenseren.

Het lid heeft amendementen ingediend over de schrapping van het steunpunt, over het project Duurzaam naar School en over de mentoruren. Ze had dat ook kunnen doen voor NT2 en basiseducatie. In haar zoektocht naar een compensatie, heeft ze opgemerkt dat het budget Internationaal Vlaanderen tot 32% mag groeien. Ook Algemeen Regeringsbeleid en Bestuurszaken groeit meer dan Onderwijs. Het is dus een fabel dat op Onderwijs en Welzijn het minst wordt bespaard.

Vlaanderen scoort lager dan het OESO-gemiddelde voor het aandeel van de bevolking dat secundair onderwijs heeft gevolgd, evenals voor de universitaire scholing en de verhouding tussen aantal leerkrachten en leerlingen in het kleuteronderwijs. De Groen!-fractie is het daarom niet eens met de voorliggende begroting.

De holebibeweging Çavaria kreeg 5 jaar op rij 65.000 euro van Onderwijs. Omdat men meer wil mikken op de bewustwording in dat domein, wou men dit jaar 250.000 euro voor onder meer de inzet van leerkrachten. Welke subsidie kent de minister precies toe?

2.11. Tussenkost van mevrouw Irina De Knop

Mevrouw *Irina De Knop* is het op veel punten met mevrouw Meuleman eens. Het is haar opgevallen dat heel wat van de doelstellingen uit de beleidsnota in tegenspraak zijn met de besparingen. Zo is de niet-indexering van de middelen voor het basisonderwijs een feitelijke besparing. Het lid herinnert eraan dat de voorganger van de minister de werkingsmiddelen en de studietoelagen verhoogde om de kosten voor de ouders te beperken in het kader van de maximumfactuur. Door de voorliggende besparing kunnen de scholen niet anders dan de vinger op de knip houden en voor de vernieuwing van lesmateriaal,

didactische uitrusting en schoolonderhoud alternatieve financiering zoeken. De minister zorgde ervoor dat de vakbonden niet zijn komen betogen, maar hij heeft geluk dat ouders niet betogen, citeert het lid uit Knack.

Een andere contradictie is de programmatiestop in het secundair onderwijs tegenover het voornemen om het beter op de arbeidsmarkt af te stemmen. Als er een snelle hervorming van het secundair onderwijs komt, valt dit nog te begrijpen maar de einddatum blijkt te ontbreken. De Open Vldfractie diende een amendement in om de stop tot twee jaar te beperken. Het secundair onderwijs kan immers geen stilstand gebruiken. Het lid wijst op het hoge aantal schoolverlaters zonder diploma.

Dat de minister niet zou besparen op de kwaliteit of op de leerkrachten, klopt helemaal niet. Er wordt 20% bespaard op de nascholing. Alles bij elkaar gaat het om meer dan 2 miljoen euro. Daar bovenop worden de tijdelijke vervangingen afgeschaft. Haar fractie is bang dat men de toekomstige procentuele stijging niet zal baseren op 2008 maar op 2011, waarin het meest wordt bespaard.

In de infrastructuur zijn er grote besparingen. De DBFM-operatie zal inderdaad niet volstaan voor het noodzakelijke herstel van de gebouwen. Bovenop de renovatie komt trouwens het capaciteitsprobleem. In de komende jaren zullen bijkomende investeringen nodig zijn, oordeelt mevrouw De Knop.

De toelichting stelt dat mentorschap geen essentiële investering is. Het lid vindt dat schokkend. Directies, die zelf geen tijd hebben om als mentor op te treden, zijn woedend. Ze hoopt op een correctie volgend jaar of op een alternatief plan om de aantrekkingskracht van het lerarenberoep te verhogen. Ook de SERV onderstreept in zijn begrotingsadvies het belang van de ondersteuning van beginnende leraren en de noodzaak van nieuwe middelen daarvoor. De raad zegt ook dat alle technische leerkrachten elke vijf jaar minstens een week stage moeten kunnen lopen. In de plaats van de afschaffing had er een bijsturing moeten komen, vindt het lid. Ze merkt op dat er nog andere misbruiken zijn in de samenleving, waarop men niet reageert door de betrokken systemen op te doeken.

2.12. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, erkent de macro-economische noodzaak van de besparingen in de Vlaamse begroting. Als het bnp (bruto nationaal product) daalt, moet ook de overheid inkrimpen. Onderwijs ontsnapt niet. Van belang is dat men slim bespaart, dus op posten met de hoogste kosten en het laagste rendement. Hij informeert naar de methode, waarover niets staat in de toelichting.

De financiering van een aantal initiatieven wordt stopgezet, zoals die van het steunpunt GOK, het mentorschap, het nascholingsbudget, het project duurzaamheid. Hij wijst erop dat de kosten van de schrapping, ook al is zij ingegeven door een laag rendement, niet louter monetair zijn. Er is ook sprake van gefrustreerde verwachtingen en moeilijke professionele heroriëntering. Om dergelijke desillusie te vermijden, pleit hij voor voorzichtigheid bij de opstart en duidelijker communicatie over de conjunctuurgevoeligheid.

Alleszins geen slimme besparing is die op de stages. Het Vlaamse onderwijs moet immers om sociale en economische redenen inzetten op de kwaliteit van het beroepsonderwijs. Voor die opwaardering is een structurele samenwerking met het bedrijfsleven nodig en daarin speelt het voortdurend betrekken van de leerkrachten een rol. In de plaats van de afschaffing van de premie zouden er juist sterkere stimuli moeten komen voor leerkrachten om van de vakantie gebruik te maken.

In het hoger onderwijs verslechtert de ratio docent-student. In Harvard bedraagt die 1 op 2, signaleert hij. Die ratio is een belangrijke variabele in de kwaliteit van het onderwijs. Men kan niet steeds meer studenten naar het hoger onderwijs aanzuigen en tegelijk de middelen gelijk houden of zelfs verminderen. Democratisering wordt dan een schijnheilig, kwantitatief verhaal. De heer Bouckaert stelt tot slot bij het Agentschap voor Onderwijscommunicatie een totale budgetstijging van 700.000 euro vast. Moest dat wel echt, vraagt hij zich af. Kon men daar niet zuiniger optreden en andere besparingen vermijden?

2.13. Antwoord van de minister

2.13.1. Algemeen

De *minister* is blij dat iedereen het beste voor heeft met het onderwijs. Hij onderstreept dat alle beslissingen goed zijn afgewogen. Tot de vorm van de begroting is beslist door de vorige minister van Begroting. De oude applicatie had te veel onderhoud nodig, was niet aangepast aan de BBB-structuur (beter bestuurlijk beleid) en moest in elk geval worden herzien in het kader van de ESR-rapportering (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen). De minister erkent dat deze operatie het vergelijkingswerk bemoeilijkt.

Er is wel degelijk heel veel overlegd over de begroting met alle partners. De amendementen van de meerderheid zijn er het resultaat van. Op grond van een catalogus werden de voor- en nadelen van alle mogelijke maatregelen in kaart gebracht. Daaruit volgde een eerste voorstel, waarover de Vlaamse Regering een beslissing nam, gevolgd door formele onderhandelingen met – zo onderstreept hij – onderhandelingsruimte. Verschillende maatregelen werden ook aangepast.

Besparen is niet leuk. Als men vergelijkt met andere landen, moet men wel het hele verhaal vertellen. Misschien bespaart Frankrijk niet op zijn hoger onderwijs, maar het is evenzeer een feit dat het de voorbije jaren niets deed. De uitgaven van de Vlaamse overheid voor Onderwijs zitten boven het Europese gemiddelde, wat nog door de OESO werd bevestigd voor 2006. Ook de voorliggende begroting Onderwijs stijgt, zowel in absolute cijfers als in vergelijking met de initiële en de aangepaste begroting 2009. Het aandeel in de Vlaamse begroting stijgt van 36,9% naar 39%. Dezelfde beweging doet zich voor in Welzijn, wat aantoonde dat de Vlaamse Regering ervoor koos te investeren in de kinderen en de zwakkeren. Dat is sociaal en verstandig, oordeelt de minister.

De besparing beloopt 0,8% (72 miljoen euro) in 2010 en 1,5% in 2011. Er zijn goede vooruitzichten dat de middelen daarna weer kunnen toenemen. Hij argumenteert dat het besparingseffect van de algemene niet-indexering beperkt wordt door de heel lage inflatie. Het basisonderwijs kreeg er de afgelopen twee jaar 89 miljoen euro bij. De niet-indexering beloopt weliswaar 16,5 miljoen euro, maar de groei blijft. Er is dus sprake van een kleine inlevering in budgettair moeilijke tijden.

De besparingsoperatie is wel degelijk volgens bepaalde principes verlopen: 5% algemeen, 2,5% op de niet-loonkredieten van het overheidsapparaat en 20% op communicatie. Er werd weinig bespaard in het basisonderwijs. Er wordt gekozen om de structuren beperkt te laten inleveren, zoals het Consortium voor Volwassenenonderwijs of het Steunpunt Netoverschrijdende Pedagogische Begeleidingsdiensten. De minister wijst erop dat dit niet betekent dat ze plots zonder geld vallen.

De leerkrachten werden vrijwel ontzien. Niemand zal zijn baan verliezen. Dat 1400 banen verloren gaan, klopt niet. Volgend jaar zullen integendeel nog honderden mensen in dienst genomen worden. Dat betekent echter niet dat niet hier en daar iemand zal moeten verschuiven. Oneigenlijk of doelafwendend gebruik van eerdere beslissingen wordt wel

aangepakt. De mentoruren vormen een voorbeeld, net als de pedagogische coördinatie. Verder onderstreept hij dat budgetten aanpassen in de realiteit iets anders is dan besparen, ook al kan het neerkomen op minder uitgeven.

De besparingen zijn niet blind gebeurd en het uiteindelijke resultaat is evenwichtig volgens de minister. Hij wijst op de hoge kwaliteit van de Vlaamse administratie waarmee hij heeft samengewerkt.

Tot slot wijst de minister erop dat hij de zorg van de leden begrijpt en deelt. Als een departement minder dan andere moet besparen, komt het erop aan op een evenwichtige en redelijke manier te werk te gaan en een duidelijke meerjarenbenadering op te stellen. Gegeven de omstandigheden is het huidige voorstel de beste werkwijze. Natuurlijk zal Onderwijs de besparing voelen, anders was er iets mis met de werkwijze van de voorbije jaren. Als de economische toestand verbetert, zal het parlement in de minister een bondgenoot vinden om in het onderwijs te investeren.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* zegt dat het klopt dat er ondanks de besparing van 72 miljoen euro een groei is van 0,8 percent, maar in 2011 moet er 142 miljoen euro bespaard worden. Dan zullen de middelen niet langer groeien. Het lid wacht vol spanning op de meerjarenbegroting.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* heeft begrepen dat het niet-vervangen van iemand die op pensioen gaat, volgens de minister geen besparing op banen is. De *minister* repliceert dat in dat geval niemand zijn job verliest. De federale regering redeneert trouwens ook zo. Voor mevrouw *Marleen Vanderpoorten* is dat een kromme redenering.

Mevrouw *Katleen Martens* verwijst naar de Vlor-brief aan minister Muylers. Daarin staat duidelijk dat de raad niet de gelegenheid heeft gehad om over de voorontwerpen van programmadecreet te adviseren voor de aanvang van de onderhandelingen.

De *minister* ziet geen enkele reden waarom de Vlor moet adviseren voor de onderhandelingen.

Mevrouw *Kathleen Martens* haalt de argumenten van de Vlor daarvoor aan: “De leden van de onderhandelingscommissies kunnen op dat moment niet meer op een ongebonden manier deelnemen aan de besprekingen ter voorbereiding van het advies van de Vlaamse Onderwijsraad.”

De *minister* is het daar niet mee eens.

2.13.2. Bedrijfsstages

De *minister* verklaart zich een voorstander van bedrijfsstages, maar plaatst vraagtekens bij premies bovenop het normale loon voor stages tijdens de vakantie. Die stimulans, die uniek is voor de onderwijssector, bleek niet eens succes te hebben. Daarom verminderde hij het ongebruikte krediet, en verhoogde met 20% het krediet voor de vervanging van leerkrachten op stage tijdens het schooljaar.

Het TALIS-onderzoek (Teaching And Learning International Survey) zegt dat de beste nascholing door de leraar persoonlijk gekozen wordt. De minister erkent dat het begrotingskrediet daarvoor met 20% wordt verminderd, maar stelt meteen de vraag waarom mensen in het onderwijs betaald moeten worden voor nascholing. In andere domeinen hoort dat bij de loopbaan. Het is trouwens zo dat er wel degelijk middelen overblijven voor de scholen om nascholing te stimuleren.

2.13.3. Korte vervangingen secundair onderwijs

Over de schrapping van de middelen voor korte vervangingen in het secundair onderwijs is iedereen het eens, want ze worden niet gebruikt. Het systeem functioneert daar niet omdat men geen leerkrachten vindt die bereid zijn voor slechts een paar uur de taak van een leerkracht over te nemen. In het basisonderwijs functioneert het wel omdat het over een voltijdse opdracht gaat en niet over aparte vakken. Daar wordt dan ook niet aan geraakt.

2.13.4. Uur pedagogische coördinatie

Hetzelfde geldt voor het uur pedagogische coördinatie. Die middelen werden jaren niet gebruikt tot ze werden ontdekt door een pientere vakbondsman. Sindsdien wordt er een beroep op gedaan voor allerlei zaken en vooral om te vergaderen. De minister geeft er de voorkeur aan om de noodzakelijke ingrepen op dat soort begrotingsposten te doen.

2.13.5. Hoger beroepsonderwijs

De ontwikkeling van de kwalificatiestructuur in het hoger beroepsonderwijs is inderdaad vertraagd en zal pas klaar zijn tegen 2011. Daarom zijn nu nog geen middelen nodig. De minister heeft er wel vertrouwen in dat de SERV de afstand tussen het onderwijs en de socio-economische wereld zal weten te overbruggen.

2.13.6. Hoger onderwijs

In 2010 wordt nauwelijks bespaard in het hoger onderwijs. Het klopt wel dat geen 6 miljoen euro wordt vastgelegd voor het rationalisatiefonds. De verbintenis uit 2008 om dit jaar 5 miljoen euro uit te geven, wordt wel nagekomen. Hij wijst erop dat rationalisatie hoort te resulteren in minder uitgaven en niet meer. Het klopt ook dat het hoger onderwijs 1,27% of 16,5 miljoen euro moet besparen in 2011. Daar staat tegenover dat het in de vorige beleidsperiode 120 miljoen euro – 0,1% van het bruto regionaal product – extra kreeg. Die inspanning wordt in deze regeerperiode herhaald, maar zal pas uitgevoerd worden in de tweede helft, wanneer het economisch beter gaat.

De Vlaamse Regering is van plan de wetgeving hoger onderwijs te vereenvoudigen. Het bedrag van de efficiëntiewinst die daarmee behaald wordt, blijft in het hoger onderwijs, verzekert de minister. Verder onderstreept hij dat de voorliggende besparing niet raakt aan het klikstelsel, dat om de twee jaar automatisch meer geld oplevert voor instellingen met een stijgend aantal studenten. Daardoor gaat het hoger onderwijs de komende jaren vanzelf al 60 miljoen euro meer krijgen. De minister heeft het hoger onderwijs ook gevraagd om een ESR-neutrale oplossing uit te werken voor de investering in de infrastructuur van hogescholen.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* repliceert dat de beperkingen van het rationalisatiefonds voor het hoger onderwijs tot 5 miljoen euro, praktische gevolgen zal hebben. Bepaalde instellingen onder andere de Antwerpse industriële ingenieursopleidingen, hebben afspraken gemaakt die mogelijks niet zullen kunnen worden uitgevoerd. Volgens de minister zijn bepaalde maatregelen nog altijd mogelijk omdat ze tot de autonomie van de instellingen behoren. Dat klopt maar als de middelen niet stijgen, zal dat een overbelasting van de scholen tot gevolg hebben.

Minister *Pascal Smet* heeft met de rectoren al gesproken over de beperktere middelen voor het rationalisatiefonds. Zij zijn het met hem eens dat er voor bepaalde aspecten andere oplossingen zijn. In tijden van schaarste komt het erop aan creatief te zijn. Hij roept de leden op om het creatief vermogen van de universiteiten en de hogescholen niet te onderschatten.

2.13.7. *Mentorschap*

Op het eerste gezicht lijkt de afschaffing van de bijkomende mentoruren in tegenstrijd met een beleid dat gericht is op de ondersteuning van jonge leerkrachten. De *minister* ontkent niet dat er goede voorbeelden zijn, maar er zijn ook heel wat andere. De minister herinnert aan de bedoeling dat ervaren, oudere leerkrachten zouden vrijgesteld worden om jonge, beginnende collega's te ondersteunen. Maar wat blijkt? Van de 2165 mentoren zijn er 329 jonger dan 30, 228 tussen 30 en 35 jaar, 255 tussen 36 en 40, 332 tussen 41 en 45, 461 tussen 46 en 50, 427 tussen 51 en 55, en 133 boven 55 jaar.

Anderzijds heeft hij begrip voor de ontgoocheling van de mensen uit de goed werkende scholen die daarin geïnvesteerd hebben. Maar de mentoruren hoeven niet op te houden te bestaan, merkt hij op. Scholen hebben een grote autonomie en verschillende financieringsbronnen. Als voorbeelden geeft hij de puntenenveloppes voor taak- en functiedifferentiatie en de bpt-uren (bijzondere pedagogische taken). Scholen kunnen die gebruiken om te kiezen voor mentorschap. In dat verband herinnert minister Smet aan de komende oefening over de scholengemeenschappen. Hij ziet het onderwijs als een kennisorganisatie. Doel is kennis omhoog te trekken en te delen door de scholengemeenschappen te versterken en meer bevoegdheden te geven. Als dat lukt, kunnen zij ervoor kiezen om middelen te bundelen ten gunste van het mentorsysteem.

De minister wenst een nieuw pact met de sociale partners over het lerarenberoep, van oriëntatie tot uitstroom. Tijdens de voorbereiding moet ook het voorgaande meegenomen worden en mogen er geen taboes zijn. Hij wijst erop dat de ondersteuning van nieuwe collega's in veel organisaties tot de normale taken behoort. Daarnaast is de werkonzekerheid in het begin een belangrijk motief om het onderwijs weer te verlaten.

De minister ontkent dat hij mentorschap geen basisopdracht vindt. Hij stelt alleen dat extra middelen niet noodzakelijk zijn om hem uit te voeren. Men moet dat sowieso doen, meent hij.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* stelt dat bijna alle fracties tegen het schrappen van de mentoruren zijn. Het lid is het er niet mee eens dat uitsluitend oudere leerkrachten als mentor moeten optreden. Mentorschap kan een goede zaak zijn voor uitgebluste leerkrachten, maar dat zijn niet altijd de beste mentoren. Dat verschilt grondig van persoon tot persoon, een jongere leerkracht kan ook een goede mentor zijn. Het is vreemd dat bepaalde maatregelen die in de vorige regeerperiode belangrijk geacht werden, nu afgeschaft worden, bijvoorbeeld de mentoruren. Wat is daar misgelopen?

De *minister* zegt dat het niet is omdat de mentoruren geschrapt worden, dat het geen zinvol initiatief was. De uren werden echter vaak niet gebruikt waarvoor ze bestemd waren. De minister wil een ander systeem uitwerken. Scholen en scholengemeenschappen hebben trouwens ook reguliere middelen waarmee ze een en ander kunnen realiseren. Voorts valt af te wachten wat het debat over de ontkleuring van de middelen zal opleveren. Er zijn niet elk jaar nieuwe leerkrachten, soms wil een school het accent leggen op andere aspecten. Ontkleuren betekent meer autonomie voor de scholen, maar controle moet mogelijk blijven. De minister wil onbevangen met alle betrokkenen bespreken hoe de schoolfinanciering anders kan georganiseerd worden.

Mevrouw *Katleen Martens* vraagt hoeveel jaar een leerkracht moet les gegeven hebben vooraleer de minister hem bekwaam acht om als mentor te functioneren? 25 percent van de mentoren heeft meer dan tien jaar ervaring.

De *minister* legt uit dat het oorspronkelijke idee was om ervaren leerkrachten te laten optreden als mentor. Hij heeft aan de hand van de leeftijdscategorieën aangetoond dat

het in praktijk niet altijd zo was. Als het niet om ervaren leerkrachten gaat, is het geen mentorschap, maar ondersteuning aan jonge leerkrachten bij het begin van hun loopbaan. Voor veel jonge leerkrachten is een materialenbank al voldoende als ondersteuning. De minister wil dergelijke praktische mogelijkheden verder bestuderen.

De heer *Boudewijn Bouckaert* repliceert dat het misschien volstaat om in de voorwaarden van het mentorschap te schrijven dat een leerkracht een bepaald aantal jaren relevante ervaring moet hebben. Dat is een les voor de toekomst.

Mevrouw *Katleen Martens* acht het zinvol de beginnende leerkrachten te vragen wat ze vonden van de begeleiding door een mentor.

De *minister* bevestigt dat die evaluatie zal gebeuren onder meer als inspiratie voor het nieuwe systeem.

De heer *Kris Van Dijk* bevestigt dat ervaring noodzakelijk is voor een mentor. Dat is trouwens niet alleen zo in het onderwijs.

Mevrouw *Sabine Poleyn* vindt de bpt-uren geen goed alternatief voor mentoruren. Als het aantal bpt-uren niet stijgt, zullen de klassen immers groter worden. Het lid heeft de indruk dat de minister de werkmiddelen, vooral van de vrije scholen, te rooskleurig inschat.

Mevrouw *Sabine Poleyn* wenst nog te reageren op de uitspraak van de minister dat het onderwijs een kennisorganisatie is. Scholen zijn voor haar geen zuivere kennisorganisaties. Het zijn vooral vormingsorganisaties, die opvoeden en kennis is een deel daarvan.

Is de minister voorstander van voltijdse banen in het onderwijs en heeft hij liever zo weinig mogelijk deeltijdse functies? Hij leek dat te suggereren en dat is volgens het lid in tegenspraak met de gelijke kansen.

De *minister* bedoelde dat 40 percent van de jonge leerkrachten die voltijds willen werken, verplicht is deeltijds te werken. De vrouwenbeweging wijst er terecht op dat vrouwen die deeltijds werken wegens kinderopvang of andere redenen, bij een scheiding financieel nadeel ondervinden. Hij wil samen daar met de vrouwenbeweging een oplossing voor uitwerken.

Uiteraard is onderwijs meer dan kennis overdragen, het is ook opvoeden, voorbereiden op de arbeidsmarkt, enzovoort. Het brengt vaardigheden en attitudes bij, leert omgaan met andere mensen. Bij de hervorming van het secundair onderwijs zal daar zeker rekening mee gehouden worden. De minister sprak over een kennisorganisatie om aan te geven hoe organisaties die met omgaan kennis, zich in managementzin moeten gedragen.

2.13.8. Steunpunt GOK

Als het gelijkekansenbeleid, waar de minister als sociaaldemocraat ten volle blijft achter staan, in elkaar zou stuiken door het steunpunt in zijn huidige vorm af te schaffen, dan moet men zich grote zorgen maken over dat beleid. Gelukkig is dat niet het geval. Hij is wel blij met de algemene bezorgdheid, want zij toont aan dat het streven naar gelijke kansen algemeen verspreid is. Ondertussen blijft elk jaar 208 miljoen euro naar gelijke onderwijskansen gaan.

Het steunpunt zelf was een artificiële fusie van drie bestaande universitaire onderzoekscentra, die geen enkele synergie heeft opgeleverd. In Leuven blijft het centrum bestaan, in Gent wordt een oplossing gevonden. Zij zullen beleidsondersteunend onderzoek blijven doen, op contractbasis. Daarvoor bestaat een bedrag van 350.000 euro aan facultatieve

subsidies. Een toekomstige verhoging is niet uitgesloten, indien nodig en budgettair mogelijk.

De bestaande kennis ter zake wordt ter beschikking gesteld aan alle geïnteresseerde scholen door het agentschap en wellicht de vzw Steunpunt Netoverschrijdende Pedagogische Begeleidingsdiensten. De expertise gaat dus niet verloren, onderstreept de minister. Het is de taak van de pedagogische begeleidingsdiensten om te ondersteunen. Daarnaast is er materiaal in bibliotheken en mediatheken, bij de provincies en in specifieke centra zoals het Onderwijscentrum Brussel. Er zijn handboeken en nascholingsinitiatieven, er is Klasse en CANON, de Cultuurcel van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. De scholen beschikken trouwens over de werkingsmiddelen voor nascholing, ondanks de beperkte besparing, waarmee ze bij de centra opleidingsmodules kunnen kopen. Die bestaande praktijk blijft bestaan.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* repliceert dat zij niet heeft beweerd dat het gelijkekansen-beleid staat of valt met het Steunpunt GOK. De ingreep in het steunpunt zorgt er, naast de besparing op mentoruren, op nascholing enzovoort, voor dat de omkadering van de leerkracht verzwakt. Dat is in tegenspraak met de bewering van de minister dat de leerkrachten gespaard worden.

2.13.9. Scholenbouw

Op de scholenbouw wordt volgens de *minister* niet bespaard. Fortis Real Estate en Fortis Bank zijn op zoek naar financiers voor de DBFM-formule. De minister gaf het gemeenschapsonderwijs toestemming om samen met de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) een tweede pps-constructie te onderzoeken en op te zetten. Hij wil bekijken of dat ook niet voor het vrij en het stedelijk en gemeentelijk onderwijs kan. De minister deelt immers de mening dat nog meer investeringen zullen nodig zijn.

De actuele stand van zaken met betrekking tot het Nationaal Waarborgfonds zal hij meedelen bij de bespreking van de beleidsnota.

2.13.10. Programmatiestop secundair onderwijs

De *minister* vindt de programmatiestop in het secundair onderwijs logisch in het licht van de komende hervorming van het secundair onderwijs. Sommige fusies zijn kunstmatig en louter gericht op middelen. Hij wijst erop dat afwijkingen mogelijk zijn. De Vlaamse Regering beslist of ze gerechtvaardigd zijn. Hoe dan ook moet de stop blijven gelden voor de hele beleidsperiode. Op het moment dat er duidelijkheid is over de hervorming, kan men gebruik maken van de afwijkingsmogelijkheid, merkt hij op.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* zegt dat de programmatiestop begrijpelijk is, maar hoe zullen de afwijkingen toegestaan worden? Het is belangrijk dat er regels voor zijn. De hervorming van het secundair onderwijs is heel moeilijk. Is de minister er zeker van dat hij dat op drie jaar zal realiseren zodat de programmatiestop kan ophouden? Als dat niet het geval is, moet het toch mogelijk zijn om dan op een of andere manier toch te programmeren. Open Vld houdt het amendement om de programmatiestop te beperken tot twee jaar dan ook aan. Als er dan uitzicht is op een andere oplossing door de hervorming, kan de stop eventueel nog met een jaar verlengd worden. Het is riskant om geen einddatum vast te leggen.

Mevrouw *Kathleen Helsen* begrijpt dat de uitzonderingen op de programmatiestop zullen bekeken worden tijdens de hervorming van het secundair onderwijs. De Centra Leren en Werken zijn echter recent hervormd. Om die vernieuwingen door te voeren en hun kwetsbare doelgroep alle kansen te geven, is het nodig dat zij een uitzondering krijgen.

De *minister* zegt dat hij zeker aan de Vlaamse Regering zal vragen om een uitzondering toe te staan voor de Centra Leren en Werken, maar alleen als dat praktisch noodzakelijk is, niet om experimenten van degressieve financiering en dergelijke te steunen.

2.13.11. *Communicatie*

Klasse krijgt ruim 2,7 miljoen euro uit de begroting. De publicatie haalt daarbij nog een half miljoen euro op aan eigen inkomsten en heeft daardoor een budget van 3,24 miljoen euro. De minister vindt het een heel goed instrument, dat ons door heel veel landen wordt benijd. Hij wijst erop dat de redactie een statuut heeft en dus niet afhangt van de minister. Bovendien wordt de publicatie ook meer en meer gebruikt door andere beleidsdomeinen, zoals Welzijn of Sport, voor hun communicatie aan ouders, kinderen of leerkrachten. Een en ander moet natuurlijk onderwijsrelevant blijven. Het Agentschap voor Onderwijscommunicatie (AOC), dat meer doet dan alleen Klasse produceren, werkt goed. Zijn brochures en campagnes zijn heel mooi, overzichtelijk en begrijpelijk. Het zal wel een oefening moeten maken, gezien de besparing van 20%.

Aangaande Klasse is de heer *Jos De Meyer* het gedeeltelijk eens met de minister, maar hij ziet meer nuance. Niemand twijfelt aan de kwaliteit van Klasse, maar moeten er maandelijks 1.240.000 exemplaren van de vier verschillende vormen gedrukt worden? Daarnaast zijn er dan nog de website en televisie. Het gaat om heel wat personeelsleden en middelen. In tijden van besparingen moet men de vraag durven stellen of dit een kernopdracht van onderwijs is. Het lid vraagt een beter zicht op de besparingen op Klasse.

De *minister* bevestigt dat ongeveer 38 voltijds equivalenten aan Klasse werken. VMMA krijgt overheidsgeld voor een VTM-jeugdjournaal en Klasse maakt Klasse TV. Hij is bereid met alle betrokkenen te zoeken naar synergie. Ook Klasse zal moeten besparen. De minister wil de personeelsleden echter niet demotiveren door besparingen zo maar op te leggen maar eerst met hen overleggen.

2.13.12. *Terbeschikkingstelling (tbs)*

De terbeschikkingstelling moet aan de orde komen in het genoemde debat over de loopbaan van leerkrachten. De sociale partners zijn daartoe bereid. De minister vindt dat het gesprek zonder taboes moet verlopen en wil nu nog geen uitspraak doen, waarop de heer *Jos De Meyer* opwerpt dat hij dat door zijn beslissing om deeltijdse terbeschikkingstelling op te schorten, deels al wel deed. Hij had eerder verwacht dat de minister zou proberen de overgang tussen werken en pensioen soepeler te maken. Hij wijst erop dat het sterk verschillende gebruik tussen de onderwijsniveaus te maken heeft met de uiteenlopende voorwaarden. Het debat is onvermijdelijk en vereist kennis van zaken. Daarom wil hij goed geïnformeerd worden en herhaalt zijn eerdere vraag.

De *minister* zegt dat deeltijdse tbs in het hoger onderwijs voor onbepaalde tijd opgeschort wordt, in afwachting van een hervorming van de leerkrachtenloopbaan. In het leerplicht-onderwijs wordt het nauwelijks gebruikt, in het hoger onderwijs wel. Het federale tbs-systeem blijft bestaan. Een persoon met een volledige anciënniteit, getrouwd en twee kinderen krijgt 2867 euro netto voor een voltijdse betrekking, met een deeltijdse tbs volgens het Vlaamse systeem krijgt hij 2325 euro. Het federale systeem is minder gunstig, de persoon houdt 2025 euro netto per maand over. Desondanks blijft dat een redelijke vergoeding voor een deeltijdse betrekking. Omdat er een redelijk alternatief is, is de Vlaamse tbs voor het hoger onderwijs opgeschort. Daarenboven is een carrière in het hoger onderwijs van een andere aard dan bijvoorbeeld in het bso. De leerlingenpopulatie en het werkcomfort verschillen grondig.

De *voorzitter* merkt op dat het arbeidsmarktrapport van het ministerie klaar zal zijn eind 2009. Dan kan het parlement verder over tbs discuten. Kortom, er volgt nog een grondige discussie over de loopbaan van de leerkracht en zijn positie op de arbeidsmarkt.

2.13.13. Deeltijds kunstonderwijs of bij programmatiestop secundair onderwijs

De *minister* stelt vast als er gewerkt wordt aan een nieuw decreet over dko, het logisch is dat programmaties binnen het oude systeem niet meer gestimuleerd en eigenlijk onmogelijk gemaakt worden. De omvorming van nieuwe kunstacademies op basis van de bestaande instellingen of filialen blijft wel mogelijk. Wat goedgekeurd is onder de vorige regering, blijft van kracht want creëert in principe geen nieuwe kost en ligt bovendien in de lijn van de vernieuwingen.

De besparing in het dko is dat scholen enkel gesubsidieerd worden voor de reëel gegeven uren. Bepaalde leerlingen, die vrijgesteld waren van een aantal vakken, werden als voltijdse leerling aangerekend terwijl ze maar deeltijds les volgden. De subsidies voor de school zijn nu herleid tot de reëel gegeven uren.

2.13.14. Duurzaam naar school

Duurzaam naar school is een project waarin het Departement Onderwijs eigenlijk op het terrein van het mobiliteitsbeleid komt. Het geeft immers geld aan gemeenten die samen met scholen projecten uitvoeren. Het doel was niet verkeerseducatie maar het gedrag van ouders veranderen zodat ze hun kinderen niet meer met de auto naar school brengen. Het klopt wel dat een aantal gemeenten een verkeerseducatieve dimensie aan het project toevoegen. In tijden van besparing moet Onderwijs zich op zijn kerntaken terugplooiën zoals ook Mobiliteit dat doet.

Het ging bovendien over een cofinanciering van gemeenten. Sommige projecten waren zinnig, andere minder. Zo moet Onderwijs geen studie van De Lijn financieren waarin wordt nagegaan hoe er een busdienst naar een school kan ingelegd worden. Onderwijs moet evenmin hesjes voor kinderen financieren, tenzij die hesjes voor schooluitstappen worden gebruikt. De financiering wordt stopgezet, maar de middelen voor dit schooljaar zijn al vrijgemaakt. Het project blijft dus lopen tot juni 2010. Gemeenten kunnen daarna eventueel nog beslissen om die projecten met eigen middelen te blijven financieren.

Mevrouw *Katleen Martens* verduidelijkt dat ze het eens is met de minister dat het project Duurzaam naar school geen opdracht is voor Onderwijs, maar dat ze vooral wou weten of de gestarte initiatieven dit schooljaar voortgezet konden worden.

2.13.15. Basisonderwijs

De *minister* zegt dat de maximumfactuur wordt geëvalueerd van zodra de cijfers over 2009-2010 binnen zijn. De evaluatie, die ten laatste begin 2011 klaar moet zijn, geldt voor het hele basisonderwijs, ook al is de vraag vanuit het kleuteronderwijs dringender.

Wat de directies in het basisonderwijs betreft, wijst hij op de vier uur vrijstelling van onderwijsopdracht in kleinere scholen. Maar het antwoord op dit probleem zal voor een groot stuk liggen in het debat over de versterking van de scholengemeenschappen.

Mevrouw *Irina De Knop* vreest dat dit niet zal volstaan, en dat ook extra uren en dus middelen nodig zijn. De huidige toestand omschrijft zij als huilen met de pet op. Men zal er niet komen door complexere taken naar de scholengemeenschap door te schuiven, ook al is dat het juiste niveau. Iemand moet ze immers uitvoeren. Moeten de scholen hun zorgen GOK-uren daarvoor inzetten?

De *minister* is genuanceerd en sluit extra middelen eventueel niet uit. Hij blijft er echter van overtuigd dat men ook hier synergie bereikt door vele kleine dingen samen te brengen op een hoger niveau. Maar sommige scholengemeenschappen functioneren goed, andere minder. Volgens hem valt daar nog winst te boeken. Het antwoord op de vragen van de directeurs uit het basisonderwijs ligt daar, zij het misschien niet uitsluitend.

2.13.16. Proeftuinen

De minister zegt dat de proeftuinen belangrijk zijn en niet worden afgeschaft. Enkel de extra omkadering voor de 40 vernieuwende projecten die aflopen op 31 augustus 2010, wordt niet verlengd. Ze kunnen voortwerken maar zonder extra omkadering.

2.13.17. Loopbaan van de leerkracht

Mevrouw *Kathleen Helsen* zegt dat het niet volstaat om te besparen op maatregelen die hun doel niet bereiken. Er moeten alternatieven komen. Het is goed dat er een nieuw systeem komt voor mentorschap, maar het lid stelt voor dat te koppelen aan bedrijfsstages en nascholing. Ook ervaren leerkrachten moeten immers inspelen op nieuwe evoluties. De premie voor bedrijfsstages, het systeem voor de vervangingen in het secundair onderwijs en de Brusselpremie werken niet. CD&V heeft daar ook vorige regeerperiode twijfels bij geuit. Welke alternatieve maatregelen zal de minister nemen om de toekomst en de kwaliteit van onderwijs te vrijwaren? Het lid wijst erop dat ook alternatieven geld kosten. De minister zal daar dan middelen voor moeten vrijmaken. Wanneer zullen de discussies over de leerkrachtenloopbaan starten?

De *minister* repliceert dat de komende maanden er een groot debat over de loopbaan van de leerkracht zal starten. Het steunen van leerkrachten, de echte bouwstenen van een school, is een centrale strategische doelstelling. Werkgevers, vakbonden en overheid moeten samen zoeken naar een manier om beter in te spelen op de behoeften van leerkrachten. Een debat zonder taboes speelt zich echter niet af in het openbaar. De minister wil wel met het parlement een voorafgaand debat voeren. Voor bepaalde maatregelen zal er geld nodig zijn, voor andere misschien niet. De ontkleuring van de middelen zal immers ook een invloed hebben op de financiële situatie van de scholen. De minister heeft de indruk dat de tijd rijp is om het secundair onderwijs te hervormen maar ook om de leerkrachtenloopbaan aan te pakken.

Bij de bespreking van de positie van de leerkracht, wil de minister bijzondere aandacht besteden aan de positie van de leerkracht in steden, in Brussel maar ook in de andere steden als Antwerpen en Mechelen. Brussel vergt misschien nog een iets andere aanpak, maar die moet passen in een algemeen beleid voor leerkrachten in steden.

Het verontrust mevrouw *Irina De Knop* dat de minister wel voor bedrijfsstages is maar er geen financiële stimuli voor wil geven. Hij oordeelt dat die niet werken. Hetzelfde geldt voor nascholing. De minister argumenteert dat er in andere sectoren geen financiële impulsen voor bestaan. Tegelijkertijd schrapt hij de mentoruren, het steunpunt GOK. In praktijk moeten leerkrachten nu dus zelf op zoek naar ondersteuning, naar materialen enzovoort. Elke beginnende werknemer heeft coaching nodig, in een bedrijf is dat geen probleem, maar zonder mentoren draaien in scholen de directies daarvoor op. En die zijn nu al overbelast. Een leerkrachtenloon is zeker niet overdreven hoog, de financiële stimuli zijn allicht ook in het leven geroepen om hun loon op te krikken.

De *minister* wijst erop dat leerkrachtenlonen in Vlaanderen boven het internationale gemiddelde liggen.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, verwijst naar het argument van de minister dat onderwijs een van de weinige sectoren is waar men betaald wordt om bijscholing te vol-

gen, terwijl de werknemers in veel andere sectoren ervoor moeten betalen. Dat argument houdt geen steek, want in de meeste sectoren biedt bijscholing het perspectief op promotie en een hoger loon terwijl dat in het onderwijs niet het geval is. Daarom is een financiële stimulans voor bijscholing gerechtvaardigd.

Mevrouw *Irina De Knop* wil gewoon pleiten voor een evenwicht tussen loon en takenlast. Als bepaalde systemen niet werken, heeft dat misschien met beide aspecten te maken. Besparingen zijn nodig maar het is jammer dat de bijscholing en de bedrijfsstages daarvoor beknot worden.

De *minister* herhaalt dat het krediet voor bedrijfsstages verhoogd wordt met 20 percent. Het is vreemd dat Open Vld vindt dat mensen geld moeten krijgen om een bedrijfsstage te volgen. In welke andere sector krijgen personeelsleden bovenop hun gewone loon geld voor nascholing?

Mevrouw *Irina De Knop* vraagt of de minister bedoelt dat zijn voorganger het bij het verkeerde eind had.

De *minister* zegt dat de maatregel in praktijk niet werkt. De regering bespaart niet op bedrijfsstages, zelfs in de vakantie mogen leerkrachten stage volgen, maar ze krijgen er geen extra geld voor.

De heer *Boudewijn Bouckaert* wijst op de extra kosten voor het volgen van bedrijfsstages onder meer verplaatsingskosten. Een leerkracht investeert in zijn baan en het is verdedigbaar dat hij daartoe verleid wordt met premies.

De *minister* herhaalt dat de afschaffing van de premie geen praktische gevolgen heeft want er werd geen gebruik van gemaakt.

2.13.18. *Varia*

Wat de provisie voor het Europese voorzitterschap betreft, klopt het dat een deel naar Onderwijs zal gaan, maar de verdeling moet nog gebeuren. De *minister* zal zelf de raden van Onderwijs en Jeugd voorzitten. Door de trojkaformule zal hij gedurende anderhalf jaar betrokken zijn.

Gevraagd door mevrouw Meuleman naar de subsidie voor de holebibeweging Çavaria, zegt de minister dat hij de initiatieven van Çavaria, zoals hun educatieve map voor scholen, heel goed vindt. De minister bekijkt nog hoe hij dat kan ondersteunen. De pot facultatieve subsidies is een mogelijkheid, maar die wordt al fel bevraagd. Hij wijst erop dat hij ook bevoegd is voor Gelijke Kansen en Jeugd. Hij vermoedt dat de subsidie van 65.000 euro net zoals alle andere zal verminderen, tenzij er een objectief gemotiveerde vraag is om meer, die past binnen het beleid. Die vraag moet dan nog wel afgewogen worden met alle andere.

De minister antwoordt op de vraag van mevrouw Moerman hoever het staat met de fusie van de Vlaamse Hogescholenraad en de Vlaamse Interuniversitaire Raad, dat zij op het einde van het jaar samensmelten. Voor de geleidelijke overdracht van de opdrachten wordt een traject uitgestippeld.

In antwoord op de vraag van mevrouw Vanderpoorten wat werd bedoeld met het feit dat om de syndicale werkzaamheden van vakbondsafgevaardigden te steunen, de voorziene middelen op kruissnelheid komen, antwoordt de minister dat er 743.000 euro is vrijgemaakt om de syndicale werking te steunen. Oorspronkelijk stonden die middelen op

de cao-provisie FB0103B maar ze zijn door een herverdelingsbesluit overgeheveld naar basisallocatie FC1273C van waarop ze aan verschillende vakorganisaties worden uitbetaald.

3. Artikelsgewijze bespreking

3.1. *Ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009*

Mevrouw *Kathleen Helsen* is erover verwonderd dat op het einde van 2009 nog op zoveel verschillende begrotingsposten nog zoveel kan worden bespaard.

De *minister* antwoordt dat bij deze derde begrotingscontrole 2009 met een fijne kam werd nagegaan op welke begrotingsposten voor 2009 nog kon bespaard worden. Daarbij werd bekeken welke projecten al gestart werden, en welke niet meer worden opgestart die wel voorzien werden bij de begrotingsopmaak 2009.

Ba FA1190B – Wedden OV (p. 4)

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt vast dat het aantal detacheringen sterk toeneemt. Ook bij de begroting 2010 is er nog een sterke stijging. Wat is de verklaring hiervoor?

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat het hier gaat om het wedderecuperatiefonds. Bij een detachering naar andere organisaties, wordt het loon terugbetaald aan Onderwijs. Het gaat om een budgetneutrale operatie omdat het loon van de vervanger die door Onderwijs moet worden betaald, via dit fonds wordt gerecupereerd.

De forse stijging is te verklaren doordat bij de begrotingsopmaak, die al start met de eerste voorstellen in de zomer 2008, zeer voorzichtig wordt geraamd. Op dat ogenblik is het niet duidelijk hoeveel detacheringen er zullen zijn. Omwille van het voorzichtigheidsprincipe wordt er initieel een laag of geen bedrag ingeschreven en wordt dit aangepast bij de begrotingscontrole. Het gaat dus om een betere afstemming op de realiteit in vergelijking met de begrotingsopmaak 2009.

Ba FC1203C – Allerhande uitgaven m.b.t. tot de integratie van personen met een handicap in het onderwijs (p. 14)

Er is een daling van het krediet. Mevrouw *Kathleen Helsen* wenst te weten wat met dit budget wordt betaald? Wat zijn de gevolgen van de budgetdaling?

– *antwoord van de minister*

De *minister* stelt dat hiermee de uitgaven voor doventolken worden bekostigd (overeenkomst met het Communicatie- en Assistentiebureau CAB). Andere uitgaven betreffen hulpleermiddelen zoals leesloepen, braillepc's enzovoort. Er werd een inventaris opge maakt en nagegaan wat er nog aan voorraad is en wat nog moet aangekocht worden. Het bedrag wordt eenmalig aangepast aan de behoeften die er nog zijn tot eind 2009.

Ba FC1215B – Allerhande uitgaven voor samenwerking met andere beleidsdomeinen (p. 15)

In de toelichting leest mevrouw *Kathleen Helsen* dat er een daling is van het krediet voor de samenwerking onderwijs-gezondheid en voor de samenwerking onderwijs-welzijn. Welke projecten zullen niet uitgevoerd worden?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat het hier ook gaat om een herraaming van de actuele behoeften. De samenwerking onderwijs-gezondheid is een overeenkomst met de Vlaamse Onderwijsraad die in 2009 niet wordt uitgevoerd.

Ba FC1228B – Uitgaven m.b.t. rationeel energiegebruik in scholen (p. 16)

Tijdens de vorige legislatuur werd volgens mevrouw *An Michiels* de klemtoon gelegd op rationeel energiegebruik door scholen. Zij stelt nu een ernstige daling vast van het krediet. Wat is de reden hiervoor?

– *antwoord van de minister*

De daling van 144.000 euro naar 3000 euro is het gevolg van het niet-aanbesteden van een aantal brochures over rationeel energiegebruik in 2009 omdat ze niet klaar zijn. Daardoor kan het krediet eenmalig dalen. De resterende 3000 euro werd besteed aan een studiedag.

Ba FC1232B – Voorbereiding geïntegreerd onderwijs en vormingsbeleid (p. 17)

Mevrouw *An Michiels* vraagt wat de verklaring is voor de daling met meer dan de helft van het bedrag. Ook mevrouw *Kathleen Helsen* stelde dit vast. Zij vraagt of men nog niet is gestart met deze voorbereiding?

– *antwoord van de minister*

Het gaat volgens de *minister* hier om een verdeling van de vroegere vzw diva. De vzw is opgeheven en de middelen zijn geheralloceerd naar andere begrotingsposten. Na herverdeling blijft er nog 505.000 euro die als eenmalige besparing kan ingeschreven worden.

Ba FC1258B – Allerhande uitgaven in het kader van diversiteit (p. 18)

Het krediet daalt van 48.000 euro naar 5000 euro. Wat werd er met dit budget gefinancierd, vraagt mevrouw *Kathleen Helsen*.

– *antwoord van de minister*

Het gaat om een krediet dat doorheen het jaar wordt ingevuld op basis van aanvragen. Het is bijvoorbeeld bedoeld voor prijzen die worden gegeven aan scholen die een diversiteitsbeleid voeren. Als er weinig vraag is, dan moet het krediet niet opgesoupeerd worden en kan eenmalig worden verminderd.

Ba FC3314B – Subsidies allerhande in het kader van taalprojecten (p. 21)

Mevrouw *An Michiels* vraagt wat er wordt geschrapt door de daling van het krediet. Dit staat in contrast met de inzet van de minister op alles wat met taal te maken heeft.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat het gaat om een project Frans uit 2008 waarvoor door de organisatoren geen verlenging werd aangevraagd. Uit voorzichtigheid werd het budget wel voorzien bij de begrotingsopmaak 2009.

Ba FC3325B – Subsidies brede school (p. 22)

Mevrouw *An Michiels* vraagt of er reeds een evaluatie plaats had van de projecten Brede school.

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat het budget eenmalig kan dalen met 71.000 euro omdat er niet meer projectaanvragen waren. Het gaat om een eenmalige besparing.

Ba FC3326B – Subsidies inzake projecten onderwijs (p. 22)

In de toelichting leest mevrouw *An Michiels* dat er 11.000 euro wordt overgeheveld voor de subsidie Ferney Voltaire. Waarover gaat het hier?

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat het hier gaat om een detachering van leerkrachten naar de Nederlandstalige sectie van een internationale school in Frankrijk. De detachering wordt stopgezet in 2010.

Ba FC3332B – Subsidies allerhande in het kader van de voorbereiding van een geïntegreerd onderwijs- en vormingsbeleid (p. 22)

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt een verklaring voor een daling van het budget met 112.000 euro.

– *antwoord van de minister*

Er werd volgens de *minister* ruim begroot om een aantal projecten uit te voeren. Een aantal projecten kost minder dan begroot waardoor het budget eenmalig kan dalen. Hij benadrukt dat men rigoureus nagaat welke uitgaven echt noodzakelijk zijn en hoe efficiënt kan worden gewerkt.

Ba FC3333B – Allerhande subsidies in het kader van het versterken van het Brusselbeleid (p. 22)

Mevrouw *An Michiels* vraagt welke subsidies worden geschrapt.

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat er middelen werden voorzien voor een organisatie maar er werd geen aanvraag ingediend.

Ba FE1205B – Allerhande uitgaven m.b.t. het project studiekeuzebegeleiding (p. 31)

Studiekeuzebegeleiding wordt door het beleid als een belangrijk item gezien. Wat zijn de gevolgen van de besparing, vraagt mevrouw *An Michiels*.

– *antwoord van de minister*

Er werd bij de begroting 2009 een jaarloon voorzien voor de betrokken medewerker maar die is later dan voorzien in dienst getreden. Het gaat dus om een eenmalige vermindering.

Ba FE1234B – Allerhande uitgaven voor initiatieven in het kader van leren en werken (p. 31)

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt een verklaring voor de daling van het krediet. Wat is bovendien de reden voor de terugval van het aantal inschrijvingen in het deeltijds kunst-onderwijs (dko)? Ook mevrouw *An Michiels* vraagt wat er precies geschrapt wordt?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat het hier gaat om administratieve kosten om het decreet Leren en Werken te begeleiden. Nu het project loopt wordt duidelijk hoeveel middelen echt noodzakelijk zijn en blijkt dat er een overraming was.

Ba FG 1108 D – Centrale personeelsuitgaven voor scholen (p. 38)

Mevrouw *An Michiels* vraagt verduidelijking bij de omschrijving in de toelichting.

– *antwoord van de minister*

Het gaat hier volgens de *minister* om geld dat vrijkomt door een aantal statuten die aflopen. Aanvankelijk werd dit in mindering gebracht als besparingsvoorstel. Maar na de onderhandelingen werd dit niet weerhouden en het budget zal via amendement in de Commissie voor Financiën en Begroting worden toegevoegd.

Ba FG3309D – Subsidies ter ondersteuning van allerhande samenwerkingsprojecten tussen hogescholen (p. 40)

Ook hier stelt mevrouw *Kathleen Helsen* een ernstige daling van het budget vast en ze vraagt wat er wordt geschrapt.

– *antwoord van de minister*

Tijdens de vorige legislatuur was er het Limburgplan waardoor een aantal projecten werden gesubsidieerd. Ook vanuit de onderwijsbegroting was er een bijkomende financiering. Door het aflopen van het Limburgplan en het einde van het project is het voorziene budget niet meer nodig.

Ba FG 3315B – Subsidies in het kader van het versterken van de studentenmobiliteit (p. 40)

Mevrouw *An Michiels* leest dat er een aanpassing is ingevolge een eenmalige extra besparing. Wat wordt er geschrapt?

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat er extra geld werd voorzien in het kader van de Bologna-conferentie om nog meer studenten de kans te geven om in het buitenland te studeren. De respons was echter beperkt waardoor het krediet kan geschrapt worden.

Ba FG4014B – Bijkomende begeleidingsmaatregelen financiering Hoger Onderwijs (p. 41)

Ook hiervan vraagt mevrouw *An Michiels* wat er wordt geschrapt wegens een eenmalige besparing.

– *antwoord van de minister*

De *minister* stelt dat het krediet van 2008 werd overgeheveld naar 2009. De oorspronkelijke 5 miljoen euro zal gebruikt worden. Maar de 5 miljoen euro die hierbovenop werd voorzien in 2009 wordt geschrapt.

Ba FI3338E – Subsidies in het kader van dynamo2 (p. 60)

Meer dan de helft van het subsidiebedrag wordt geschrapt, merkt mevrouw *An Michiels*. Zij vraagt hierover meer verduidelijking.

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat er gewoonlijk drie projectoproepen zijn. In 2009 zijn er slechts twee oproepen geweest omwille van de parlementsverkiezingen.

Ba FJ1202D – Uitgaven voor de dienstverlening van de Vlaamse Infolijn ten behoeve van de afdeling Studietoelagen (p. 62)

Mevrouw *An Michiels* herinnert zich dat er bij de opmaak van de begroting werd gezegd dat er knelpunten waren bij de informatieverstrekking door de Vlaamse Infolijn over de school- en studietoelagen. De toelichting stelt zelf dat het belangrijk is dat de burgers met hun vragen hierover terecht kunnen bij de Infolijn. Hoe is de schrapping van 122.000 euro dan te verantwoorden?

– *antwoord van de minister*

Door de uitbreiding van het aantal gerechtigden op school- en studietoelagen is er een opstoot geweest van het aantal telefoons naar de Infolijn. De minister stelt dat de situatie zich nu terug normaliseert. Er is zelfs een daling omdat men voortaan rechtstreeks via het departement info kan verkrijgen in plaats van via de Infolijn te passeren.

Ba FK6121B – ba FK 6123B – ba FK6124B - Investeringsdotaties AGION (p. 66)

Bij de drie bovenvermelde basisallocaties staat in de toelichting dat het telkens gaat om een daling van het budget ten gevolge van de aangepaste betaalkalender. Wat moet hieronder worden verstaan, vraagt mevrouw *An Michiels*?

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat bij een budgetcontrole er een update wordt gemaakt van de betaalkalender. Bij de begrotingsopmaak wordt een voorspelling gemaakt hoeveel percent van de nieuwe machtigingen gaat leiden tot de bouw of renovatie van scholen. De betaalkalender wordt herbekeken en aangepast bij de budgetcontrole. Het is AGIO zelf die, op basis van de facturen, heeft aangegeven welke aanpassingen nodig waren.

Ba FK9910B – ba FK9911B – FK9921B – Vastleggingsmachtigingen AGIO (p. 66)

Mevrouw *An Michiels* merkt op dat er in de toelichting staat dat het gaat om dalingen ten gevolge van de algemene besparingen. Eerder stelde de minister dat er niet werd bespaard op infrastructuur. Hoe verklaart hij dit?

De SERV merkt op dat de DBFM-operatie duurder zal uitvallen dan begroot. Tijdens de vorige legislatuur werd steeds gezegd dat het grensbedrag voor de beschikbaarheidsvergoedingen niet hoger wordt dan 75 miljoen euro. Hierover ondervraagd, stelde toenmalig minister Vandenbroucke dat bij een overschrijding van dat bedrag er minder scholen zouden worden gebouwd. Nu wordt het bedrag opgetrokken tot 100 miljoen euro ondanks de besparingen. Dat lijkt mevrouw Michiels tegenstrijdig.

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat het verhogen van de beschikbaarheidsvergoeding een mogelijkheid is die niet wordt uitgesloten.

3.2. *Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010*

Mevrouw *An Michiels* vraagt waarvoor de afkorting ILBD staat. De *minister* antwoordt dat het gaat om de afdeling Instellingen en Leerlingen Basisonderwijs en Deeltijds Kunstonderwijs.

Vervolgens werden vragen gesteld over het Departement Onderwijs en Vorming (entiteit FB0). Over de andere entiteiten FB0, FC0, FD0 en FE0 werd niet tussengekomen, met uitzondering van het amendement nr. 10 (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 15/3) bij ba FD0 FG215 4430 (zie 3.2.2.).

3.2.1. *Entiteit FB0 – Departement Onderwijs en Vorming*

Ba FB0 FB001 0100 – uitgaven te verdelen over de hoofdgroepen 1 tot en met 9 – provisioneel krediet voor cao Onderwijs (p. 43)

Mevrouw *An Michiels* wenst te weten wat wordt bedoeld met de hoofdgroepen 1 tot en met 9. De verdeling zal tijdens het jaar worden doorgevoerd. Zal dit nog terugkomen bij de begrotingscontrole of wordt dit intern verdeeld?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat dit een gevolg is van de nieuwe begrotingsstructuur. De hoofdgroepen 1 tot en met 9 is een verzameling van de bestaande basisallocaties. Voor de cao

Onderwijs werden nog niet alle middelen aangesproken omdat sommige zaken nog niet werden opgestart. Daarom wordt er een provisioneel krediet ingeschreven dat in de loop van een jaar door middel van een besluit van de Vlaamse Regering wordt toegewezen aan de specifieke basisallocaties waarop de uitgaven zich situeren.

Ba FB0 FC008 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – stimulering en ondersteuning van ICT in het onderwijs (p. 46)

Mevrouw *An Michiels* leest in de toelichting dat de eventuele bijsturing van het ICT-nascholingsbeleid zal afhangen van een evaluatie die nog moet plaatsvinden. Zij vraagt wanneer de evaluatie zal plaatshebben. Verder leest zij dat er 34.000 euro is voorzien voor projectfinanciering. Over welke projecten gaat het? Is er een tijdspad voorzien voor de specifieke acties voor 2010?

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat dit nog verder moet bekeken worden. Er zijn nog geen beslissingen genomen.

Ba FB0 FC011 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – projecten onderwijs (p. 53)

Mevrouw *An Michiels* citeert uit de toelichting dat de overeenkomsten die worden afgesloten op deze basisallocatie onder meer tot doel hebben kortlopend onderzoek te financieren dat snel een antwoord moet geven op dringende beleidsvragen. Op ba FB0 FC010 1211 (p. 48) wordt echter een krediet voorzien voor ad hoc wetenschappelijk onderzoek dat moet inspelen op kennisbehoeften op het ogenblik dat men iets gaat implementeren. Wat is de verhouding tussen deze twee basisallocaties?

Mevrouw *Irina De Knop* leest in de toelichting dat de basisallocatie een bedrag bevat voor ondersteuning aan leerlingen en leerkrachtenteam van het gewoon onderwijs in uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering over de integratie van leerlingen met een matige of ernstige verstandelijke handicap. Over welk bedrag gaat het en waarop wordt er bespaard? Ze verwijst naar de beleidsnota waarbij de nadruk wordt gelegd op dit thema.

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat ba FB0 FC010 1211 te maken heeft met projecten die betrekking hebben op beleidsvoorbereiding, beleidsondersteuning en beleidsevaluatie, bijvoorbeeld de peilingstoetsen en internationaal vergelijkend onderzoek. Dat zijn engagementen voor meerdere jaren. Bij ba FB0 FC011 1211 gaat het om zaken die niet te voorzien waren, bijvoorbeeld de bijkomende schoolfeedback paralleltoetsen. Voor een aantal onderwijsprojecten worden hiermee ook vergoedingen betaald, bijvoorbeeld de IOn-vergoedingen (inclusief onderwijs), de reiskosten voor inclusief onderwijs enzovoort. Het gaat dus om kosten die specifiek verbonden zijn aan projecten terwijl bij de andere basisallocatie het gaat om de financiering van onderzoek in het kader van beleidsvragen.

Op de vraag van mevrouw *De Knop* verduidelijkt de minister dat het gaat om een bedrag rond de 35.000 euro. Aan dit bedrag wordt niet geraakt. Het krediet 2008 lag zo hoog wegens een eenmalige verhoging. Het basisbedrag schommelt steeds tussen de 350.000 en 375.000 euro.

Ba FB0 FC014 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – technologische opvoeding op school (TOS) (p. 54)

Mevrouw *Irina De Knop* leest in de toelichting dat tot 31 augustus 2010 zal worden gewerkt aan implementatiestrategieën. Daarna stopt het project. Waarom wordt het project niet voortgezet?

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat een evaluatie zal plaatsvinden. Daarna zal beslist worden of het project wordt voortgezet. In dat geval zullen bijkomende middelen worden voorzien via de begrotingscontrole of door verschuivingen.

Ba FB0 FC015 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – ondersteuning proeftuinen (p. 54)

Mevrouw *An Michiels* merkt op dat bij een eerdere bespreking werd gezegd dat de omkadering voor de proeftuinen wordt stopgezet. In de toelichting staat er echter nog dat van de 40 projecten de ondersteuning van maximaal 10 ervan kan worden verlengd.

Mevrouw *Irina De Knop* vraagt naar het gevolg van de proeftuinprojecten.

– *antwoord van de minister*

De minister verduidelijkt dat tegelijk met de indiening van de begroting in het Vlaams Parlement nog onderhandelingen plaats hadden met de vakbonden over de besparingen. Daarbij werden nog wijzigingen overeengekomen. Daarom zal nog een amendement worden ingediend bij de Commissie voor Financiën en Begroting.

Verder zegt hij dat de resultaten van de proeftuinen desgewenst nu moeten geïmplementeerd worden. Daarvoor zijn geen extra middelen en extra omkadering meer nodig.

– *repliek*

Mevrouw *Irina De Knop* is van mening dat er toch geld moet worden voorzien om die resultaten om te zetten in de praktijk. De *minister* repliceert dat er eerst nog een evaluatie moet plaats hebben. De implementatie hoeft niet noodzakelijk geld te kosten omdat de werking wordt aangepast.

Ba FB0 FC026 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – vzw EPON

Mevrouw *An Michiels* leest dat de middelen worden gebruikt als pre- en cofinanciering voor de voortzetting van lopende projecten. Zij merkt op dat ongeveer 1 miljoen euro wordt bespaard.

– *antwoord van de minister*

In het decreet Leren en Werken zijn voorttrajecten, arbeidsdeelname en brugprojecten voorzien. Brugprojecten en arbeidsdeelname worden volledig Europees gefinancierd en

voortrajecten deels Europees en deels met Vlaamse middelen. In 2009 moesten meer extra Vlaamse middelen worden bijgelegd. Vanaf 2010 is dat niet meer het geval.

Ba FB0 FC039 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van gezinnen – versterken Brusselbeleid (p. 71)

Mevrouw *An Michiels* herinnert eraan dat ze ook in 2009 hierover tussenkwam. Toen werd er een ondersteuningsstructuur opgezet voor het secundair onderwijs in Brussel. Er was ook sprake om alles in elkaar te integreren, met uitzondering van de vzw BROSO (Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs). De toenmalige minister Vandenbroucke zei dat het te moeilijk was om de integratie in één keer uit te voeren wegens de specifieke geschiedenis en verbondenheid met de onderwijsnetten van de vzw. Toen werd januari 2011 in het vooruitzicht gesteld. Wordt dit tijdspad nog gevolgd? Of is de integratie ook voorlopig stopgezet?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat dit nog wordt opgestart. Hij verwijst naar het regeerakkoord waarin de decretale verankering is vastgelegd. Maar dit moet nog besproken worden met de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Ba FB0 FC040 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van gezinnen – Vlaamse Rand (p. 72)

Mevrouw *An Michiels* vraagt wanneer beslist wordt over de voortzetting van de projecten Taalwieden in de Rand en Schooldeur op een kier? Is er ondertussen al een evaluatie van de projecten?

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat er elk jaar bij de afrekening een inhoudelijk en financieel rapport wordt afgeleverd. De betrokken dossierbehandelaar maakt dus elk jaar een soort van evaluatie met een advies aan de minister. In principe blijft dit geld elk jaar voorzien in de begroting. Het is nu wachten op de aanvraag voor 2010 waarbij een screening gebeurt door de dossierbehandelaar en hij/zij een advies geeft aan de minister om al of niet de subsidiëring toe te kennen. De projecten lopen per schooljaar. De vastlegging voor schooljaar 2010-2011 gebeurt met de begroting 2010. In het algemeen is het zo dat de meeste projecten lopen per schooljaar en de vastlegging gebeurt in het begrotingsjaar waarin het start.

Ba FB0 FC043 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van gezinnen – vzw Voorrangbeleid Brussel (p. 73)

Mevrouw *Irina De Knop* meent dat er tijdens de vorige legislatuur gesprekken plaatshadden tussen de toenmalige minister Vandenbroucke en de vzw Voorrangbeleid Brussel om VBB te integreren in het Onderwijscentrum Brussel (OCB). In het programmadecreet las zij dat dit nog steeds de optie is. Maar zij merkt dat hier nog steeds middelen staan ingeschreven. Die integratie zou volgens haar ook al in 2010 kunnen plaatshebben. Wat zijn de plannen van de minister?

– *antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat hij dit zal bekijken met de betrokkenen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en hoe de decretale verankering zoals ingeschreven in het regeerakkoord, gaat ingepast worden in het Vlaams kwaliteitsbewakingssysteem. Hiernaar gevraagd, zegt de minister dat hij vindt dat het in principe beter is om de krachten te bundelen. Anderzijds hoort hij opmerkingen over de werking. Hij wil dus eerst de betrokkenen spreken vooraleer hij een standpunt zal innemen.

– *repliek*

Mevrouw *Irina De Knop* vraagt wat de bedoeling is van de decretale verankering? De *minister* verduidelijkt dat het Nederlandstalig Onderwijs in Brussel wordt georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschap. De opdracht van de VGC is om lokaal flankerend beleid te voeren. Er bestaat een kwaliteitsbewakingssysteem ter ondersteuning. Dit wordt bekeken. Het geven van subsidies gebeurt best via een decreet, vandaar de decretale verankering.

Ba FB0 FC046 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen - Gelijke Kansenbeleid (p. 75)

Een amendement ingediend door de dames Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Irina De Knop en Marleen Vanderpoorten strekt ertoe het niet-gesplitste vastleggingskrediet van 456.000 euro te brengen op 2.300.000 euro (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 15/3, amendement nr. 8)

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt dat het amendement gaat over het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen. Groen! dient dit amendement samen in met Open Vld. Het kan volgens haar niet dat een steunpunt dat de scholen al enkele jaren goed begeleidt en expertise heeft opgebouwd op het vlak van gelijke kansen, zo maar geschrapt wordt. Het amendement vraagt dat het krediet daarvoor behouden blijft

FB0 FE006 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen – uitrusting nijverheidsscholen – gewoon secundair onderwijs (pro memorie) (p. 82)

Mevrouw *An Michiels* stelt dat tijdens de vorige legislatuur de klemtoon lag op de opleidingen die leiden tot het invullen van een knelpuntberoep en op de uitrusting van de nijverheidsscholen in het secundair onderwijs. Zij vindt het niet logisch dat dit krediet nu wegvalt. Zij is van oordeel dat deze middelen structureel zouden moeten voorzien worden. Het lijkt een gelijkaardig verhaal te worden zoals destijds met ict. Zal de subsidiëring bij de volgende begroting hernomen worden zodat deze scholen hun uitrusting op peil kunnen houden?

– *antwoord van de minister*

De *minister* zegt dat het hier om eenmalige middelen gaat. Normaal gezien wordt de basisallocatie daarna geschrapt. Juist om in de toekomst dit verder te kunnen zetten, blijft de basisallocatie bestaan. Als er middelen worden gevonden, zal dit voortgezet worden.

Ba FB0 FJ001 1211 – algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – steunpunt leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs (p. 95)

Gelet op de klachten over het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs, vraagt mevrouw *An Michiels* zich af of het wel verantwoord is om hierop te besparen. Het gaat hier om de meest kwetsbare leerlingen.

– *antwoord van de minister*

De *minister* verduidelijkt dat het hier gaat om het loon van een medewerker en de werkingskosten van het intern steunpunt. De werkingskosten werden verminderd met 29.000 euro.

Ba FB0 FJ003 4322 – specifieke bijdragen – aan gemeenten – duurzaam naar school

Een amendement ingediend door mevrouw *Elisabeth Meuleman* strekt ertoe het niet-gesplitste vastleggingskrediet van 0 euro te brengen op 3.723.000 euro (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 15/3, amendement nr. 9*)

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt dat volgens de minister hij de subsidies voor het project Duurzaam naar School schrapt omdat het project zogenaamd niet onder de opdracht van het onderwijs valt. Het project bevat echter een zeer sterke educatieve component. Heel veel scholen hebben de subsidies gebruikt om zaken als veilig en milieubewust naar school gaan bij te brengen. Met dit amendement wil Groen! de subsidies behouden. (Zie ook de algemene bespreking 2.13.13)

3.2.2. *Entiteit FD0 – Agentschap Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs*

Ba FD0 FG215 4430 – inkomensoverdrachten aan het gesubsidieerd autonoom onderwijs - bijdragen voor overige werkingskosten van het onderwijs - versterking van de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hogescholen (p. 143)

Een amendement ingediend door de dames Fientje Moerman, Marleen Vanderpoorten en Irina De Knop strekt ertoe het niet-gesplitste vastleggingskrediet van 8.229.000 euro te brengen op 9.057.000 euro (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 15/3, amendement nr. 10*)

Mevrouw *Fientje Moerman* licht een reeks amendementen toe die betrekking hebben op de middelen voor academisering. De academisering wordt gefinancierd door Onderwijs en door Wetenschap en Innovatie. Open Vld heeft bij de begroting van Wetenschap en Innovatie een amendement ingediend om de middelen voor academisering met 800.000 euro te verhogen. Met dit amendement stelt de partij voor om de middelen voor academisering in de begroting Onderwijs met 828.000 euro te verhogen.

In totaal stelt Open Vld een verhoging van die middelen met 1,6 miljoen euro voor. De regering bevriest immers de middelen voor academisering en pleegt zo inbreuk tegen de afspraken en het tijdpad voor academisering. Het Structuurdecreet van 2003 heeft de Vlaamse hogeronderwijsopleidingen binair gemaakt: professioneel gerichte bacheloropleidingen en academisch gerichte opleidingen. Tegen 2012 moeten alle opleidingen die nu nog in de hogescholen zitten, geacademiseerd zijn. Dat betekent niet alleen dat ze academische diploma's afleveren, maar ook in dezelfde mate als universiteiten aan onderzoek doen. In de voorbije regeerperiode is er geld vrijgemaakt om de onderzoekscomponent te versterken. De ministers van Onderwijs en van Wetenschapsbeleid hadden de afspraak om samen, het ene jaar het ene domein iets meer, het andere jaar het andere, middelen vrij te maken. Als de hogescholen niet voldoen aan bepaalde kwaliteitsvereisten, riskeren ze op het einde van de overgangsperiode hun accreditatie te verliezen.

Oorspronkelijk was een verhoging van 600.000 euro voorgesteld, nu wordt het 828.000 euro. Dat heeft te maken met een ander amendement, de middelen voor het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen. Open Vld heeft zich aangesloten bij een amendement van mevrouw Elisabeth Meuleman, en die middelen bij de academisering bijgeteld. Het is geen goede zaak om dat centrum te schrappen, het beschikt over heel wat kennis. De universiteiten zullen een aantal mensen van het centrum overnemen, maar daardoor zullen er minder ZAP-aanstellingen (ZAP: Zelfstandig Academisch Personeel) zijn voor anderen. Zo wordt de besparing op de universiteiten afgewenteld en sowieso verdwijnen er banen.

Operationele doelstelling 4 van de beleidsnota van minister Lieten heeft het over de samenwerking met Onderwijs voor wetenschappelijk onderwijs. Die doelstelling oogt mooi, maar wordt niet uitgevoerd. Zowel Onderwijs als Wetenschapsbeleid besparen immers op het hoger onderwijs. Door die acties samen gaan gegarandeerd honderden banen verloren.

4. Indicatieve stemmingen

4.1. *Ontwerp van decreet houdende derde aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2009*

De aan de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen toegewezen artikelen en programma's worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 7.

4.2. *Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2010*

Op de uitgavenbegroting 2010 werden drie amendementen ingediend (zie hoger):

Het amendement nr. 8 op ba FB0 FC046 3300 – inkomensoverdrachten aan vzw's ten behoeve van de gezinnen - Gelijke Kansenbeleid, wordt indicatief verworpen met 11 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding.

Het amendement nr. 9 op ba FB0 FJ003 4322 – specifieke bijdragen – aan gemeenten – duurzaam naar school, wordt indicatief verworpen met 8 stemmen tegen 1 bij 6 onthoudingen.

Het amendement nr. 10 op ba FD0 FG215 4430 – inkomensoverdrachten aan het gesubsidieerd autonoom onderwijs - bijdragen voor overige werkingskosten van het onderwijs – versterking van de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hogescholen, wordt indicatief verworpen met 8 stemmen tegen 7.

De aan de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen toegewezen artikelen en programma's worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 7.

De voorzitter,

Boudewijn BOUCKAERT

De verslaggevers,

Gerda VAN STEENBERGE

Marleen VANDERPOORTEN